

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS
IŠVADA DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS APLINKOS APSAUGOS
DEPARTAMENTO VEIKLOS SRITYSE**

TURINYS

1. APIMTIS IR METODAI	2
2. KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI DEPARTAMENTUI PRIŽIŪRINT IR KONTROLIUOJANT ŪKIO SUBJEKTUS BEI VYKDANT ŠIOS VEIKLOS KONTROLĘ	5
2.1. Patikrinimų planavimo procesas nėra pakankamai atsparus korupcijai.....	5
2.1.1. Rizikos vertinimo sistema paveiki žmogiškojo faktoriaus.	6
2.1.2. Galimai dirbtinai didinami struktūriniais padaliniais tenkančio darbo krūvio skaičiai.....	10
2.1.3. Departamentas nedisponuoja aktualia aplinkosaugos informacija.....	13
2.2. Patikrinimų rezultatų įforminimas neužtikrina, kad bus objektyviai užfiksuotos nustatytos aplinkybės.	15
2.2.1. Ne visada surašomi patikrinimo aktai.....	16
2.2.2. Nuo patikrinimo vietoje ir jo rezultato oficialaus užfiksavimo praeina didelis laiko tarpas.....	16
2.2.3. Tobulintina patikrinimo akto forma.	17
2.2.4. Nepakankamas techninių priemonių panaudojimas.	17
2.3. Egzistuojanti administracinės atsakomybės taikymo praktika neužtikrina atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimo.	18
2.3.1. Vengiama administracinė atsakomybė traukti juridinių asmenų vadovus.....	18
2.3.2. Nepagrįstai taikomas non bis in idem (ne du kartus už tą patį) principas.....	20
2.4. Selektiviai taikomas juridinio asmens atsakomybės institutas.	23
2.5. Neužtikrinama pakankama pažeidimų pašalinimo kontrolė.	25
2.6. Pasitaiko patikrinimų ir jų įforminimo kokybės trūkumų.....	27
3. MOTYVUOTOS IŠVADOS.....	30
4. PASIŪLYMAI	31
1 priedas	35
2 priedas	43

1. APIMTIS IR METODAI

Korupcijos rizikos analizė atlikta Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos apsaugos departamentas arba Departamentas, AAD) šiose veiklos srityse:

1. Aplinkos apsaugos departamento Vilniaus valdybos, Aplinkos apsaugos departamento Aplinkos kokybės departamento Vilniaus aplinkos kokybės kontrolės skyriaus ir kitų Aplinkos apsaugos departamento struktūrinių padalinių, veikiančių Vilniaus apskrityje, atliekamos ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės¹.

2. Aplinkos apsaugos departamento struktūrinių padalinių vidaus kontrolės.

Analizuotas 2019 metų laikotarpis.

Nurodytos veiklos sritys taip pat buvo analizuotos atliekant:

- 2012 metais korupcijos rizikos analizę Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros veiklos srityse.

- 2016 metais korupcijos rizikos analizę Aplinkos apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos apsaugos agentūra arba AAA) veiklos srityse: išduodant, koreguojant, sustabdant galiojimą, panaikinant galiojimo sustabdymą bei panaikinant pavojingų atliekų tvarkymo licencijas; išduodant, tikslinant, sustabdant galiojimą, panaikinant galiojimo sustabdymą bei panaikinant gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo licencijas; išduodant, atnaujinant ir panaikinant taršos leidimus ir taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus².

- 2017 metais korupcijos rizikos analizę Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių, Kauno, Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentų atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos administracinės priežiūros ir kontrolės veiklos srityse³.

Tikslas: antikorupciniu požiūriu įvertinti nurodytų Departamento struktūrinių padalinių veiklą, atliekant ūkio subjektų priežiūrą ir kontrolę bei Departamentui vykdant struktūrinių padalinių vidaus kontrolę, ir nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidų darbuotojams

¹ Remiantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 5 straipsnio 2 punktu, viešojo administravimo sritis, kuomet viešojo administravimo subjektai tikrina, kaip pavaldūs subjektai laikosi įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, yra kontrolė, o kai viešojo administravimo subjektai tikrina, kaip nepavaldūs subjektai laikosi įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, – priežiūra.

Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 2 straipsnio 3 dalį valstybės įgaliotų institucijų ir pareigūnų veikla ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų atžvilgiu, kuria siekiama užtikrinti teisėtumą ir teisėtumą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, yra Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė.

Siekiant sąvokų vartojimo aiškumo, atliekant korupcijos rizikos analizę, Aplinkos apsaugos departamento veikla, kai departamentas tikrina, kaip ūkio subjektai laikosi aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo sritis reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, vadinama ūkio subjektų priežiūra ir kontrole.

² Prieiga internete: <https://stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act888> (žiūrėta 2020-04-03).

³ Prieiga internete: <https://stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act863> (žiūrėta 2020-04-03).

ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, ir pateikti pasiūlymų, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir Departamento veiklą padarytų skaidresnę.

Uždaviniai:

1. Nustatyti analizuojamų veiklos sričių teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidų korupcijai pasireikšti.
2. Nustatyti analizuojamų veiklos sričių teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.
3. Išanalizuoti praktinį analizuojamų veiklos sričių procedūrų vykdymą ir nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius.
4. Pasiūlyti korupcijos riziką ir jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas:

- ūkio subjektų priežiūra ir kontrolė;
- struktūrinių padalinių vidaus kontrolė.

Subjektas – Aplinkos apsaugos departamentas.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. Teisės aktų ir dokumentų turinio analizė (Atliekant korupcijos rizikos analizę analizuoti ir vertinti teisės aktai, dokumentai ir informacija, kurie nurodomi 2 priede).
2. Teisės aktų praktinio įgyvendinimo analizė.
3. Interviu metodas (Departamento darbuotojams pateikti klausimai).
4. Viešosios informacijos stebėjimas ir analizavimas.
5. Aplinkos apsaugos departamento interneto svetainėje skelbiamos informacijos stebėjimas ir analizavimas.
6. Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje skelbiamos informacijos stebėjimas ir analizavimas.
7. Ūkio subjektų interneto svetainėse skelbiamos informacijos stebėjimas ir analizavimas.
8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos ministerija) ir Aplinkos apsaugos departamento raštai ir elektroniniu paštu pateikta informacija.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnų atliekamo išvadų dėl korupcijos pasireiškimo tikimybių vertinimo ir korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo 14 punkte nurodyta informacija:

1. Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos 15 punkte nurodyti duomenys.
2. Teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritį, kurioje atliekama korupcijos rizikos analizė.

3. STT turima, prieinama informacija, susijusi su valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritimi, kurioje atliekama korupcijos rizikos analizė.

4. Kita informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jeigu prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, laikoma, kad jų nėra.

2. KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI DEPARTAMENTUI PRIŽIŪRINT IR KONTROLIUOJANT ŪKIO SUBJEKTUS BEI VYKDANT ŠIOS VEIKLOS KONTROLĘ

Pažymėtina, kad iki 2020 metų gegužės 1 dienos nebuvo paskelbta Aplinkos apsaugos departamento 2019 metų veiklos ataskaita. Todėl informacija apie Departamento veiklą pateikiama remiantis Aplinkos apsaugos departamento 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planu⁴ (toliau – 2019 metų patikrinimų planas) ir ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitomis⁵.

Pagal 2019 metų patikrinimų planą, patvirtintą Departamento direktoriaus 2019 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. AD1-34, iš viso Departamentas planavo 2019 metais atlikti 6 964 patikrinimus (pagal planą, patvirtintą 2019 m. rugpjūčio 14 įsakymu Nr. AD1-156, – 6 791, o patvirtintą 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. AD1-223, – 6 732). Departamento Vilniaus valdyba turėjo atlikti 875 patikrinimus (pagal planą, patvirtintą 2019 m. rugpjūčio 14 įsakymu Nr. AD1-156, – 845, pagal planą, patvirtintą 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. AD1-223, – 788), Departamento Aplinkos kokybės departamento Taršos prevencijos ir cheminių medžiagų kontrolės, Atliekų tvarkymo kontrolės ir Vilniaus aplinkos kokybės kontrolės skyriai kartu 153 patikrinimus (pagal planus, patvirtintus 2019 m. rugpjūčio 14 įsakymu Nr. AD1-156, ir 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. AD1-223, – 157).

Pagal ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitas 2019 metais buvo atlikti 8 853 patikrinimai (6 522 planiniai ir 2 331 neplaniniai), iš kurių Departamento Vilniaus valdyba atliko 987 patikrinimus (752 planinius, 235 neplaninius), Departamento Aplinkos kokybės departamento Taršos prevencijos ir cheminių medžiagų kontrolės, Atliekų tvarkymo kontrolės ir Vilniaus aplinkos kokybės kontrolės skyriai iš viso atliko 203 patikrinimus (154 planinius, 49 neplaninių).

Susipažinus su teisiniu reglamentavimu, teisės normų praktiniu įgyvendinimu ir apibendrinus bendraujant su Departamento atstovais gautą informaciją, nustatyti šie korupcijos rizikos veiksniai:

2.1. Patikrinimų planavimo procesas nėra pakankamai atsparus korupcijai.

Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. D1-145, (toliau – Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašas) 5 punkte nustatyta, kad „*Kontrolę atliekantis subjektas privalo turėti visų jo*

⁴ Aplinkos apsaugos departamento 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas buvo patvirtintas Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2019 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. AD1-34. Vėliau planas buvo keičiamas Departamento direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 14 įsakymu Nr. AD1-156 ir 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. AD1-223.

⁵ Pagal Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. D1-145, 35 punktą Departamentas, „<...> pasibaigus kalendorinių metų ketvirčiui, per 10 darbo dienų savo internetinėje svetainėje paskelbia ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitą, kurioje turi būti nurodyti tikrintų ūkio subjektų pavadinimai, patikrinimo data, aplinkosauginio pažeidimo pobūdis, taikytos teisinio poveikio priemonės.“

veiklos teritorijoje esančių kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašus.“ Atsižvelgiant į tai, kad aplinkos apsaugos sritį (plačiaja prasme) reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai yra privalomi visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, darytina išvada, kad potencialiai visi asmenys, veikiantys Lietuvos Respublikos teritorijoje, gali būti patikrinti Departamento. Todėl Departamento galimybės turėti baigtinį visų kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašą yra komplikotos.

Tačiau, siekiant sklandaus planavimo proceso ir veiklos efektyvumo, surinkus informaciją iš valstybės įstaigų valdomų registru, duomenų bazių ir pan., yra būtina sudaryti ir realiuoju laiku atnaujinti sąrašą subjektų, kuriems yra išduoti aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo sričių leidimai, licencijos ir pan. Į kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašą būtina įtraukti į pirmiau paminėtą grupę nepatekusius subjektus pagal jų aplinkos apsaugos kontrolės „patirtį“, t. y. pagal kelių pastarųjų metų (pvz., 2–3 metų) Departamento atliktų patikrinimų rezultatus (nustatyti pažeidimai, taikytos administracinės ar ekonominės sankcijos), gaunamus skundus ir pan.

Tam, kad ūkio subjektų priežiūros neišvengtų subjektai, kurių veiklai nereikalingi leidimai ir licencijos ir kurie Departamento nebuvo tikrinti, kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašas kiekvienais metais galėtų būti papildomas vienu metų laikotarpiui subjektai, veikiančiais tais metais patvirtintose prioritetinėse veiklos srityse. Šiuo atveju prioritetus galėtų nustatyti Aplinkos ministerija.

Esant tokiam plačiam potencialiai kontroliuojamų ūkio subjektų ratui, skaidriai veiklai ypač aktualus yra aiškus ir objektyvus veiklos planavimas ir tikrintinų subjektų atrankos procesas.

PASIŪLYMAS

Aplinkos ministerijai:

Nustatyti Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 5 punkte numatyto kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo metodiką.

Atliekant korupcijos rizikos analizę nustatyta, kad patikrinimų planavimo proceso atsparumui korupcijai neigiamą įtaką daro žemiau aprašytos aplinkybės.

2.1.1. Rizikos vertinimo sistema paveiki žmogiškojo faktoriaus.

Remiantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Viešojo administravimo įstatymas) 36² straipsnio 1 dalies 7 punktu, ūkio subjektų veiklos priežiūra turi būti paremta rizikos vertinimu. Tai, be kita ko, reiškia, kad priežiūrą atliekančių subjektų veiksmi pirmiausia nukreipiami didžiausios rizikos atvejams šalinti, riziką siejant su žalos teisės normų saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybe ir šios žalos dydžiu bei mastu.

Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10 punkte nustatyti tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijai⁶, kurie siejami su subjektų ir jų veiklos rizikingumu. Tačiau šiame teisės akte kriterijų reikšmė atrenkant tikrintinus subjektus nesukonkretinta. Tai padaryta Departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. AD1-194 patvirtintuose Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai nereikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ar taršos leidimų, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos apraše ir Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos apraše.

Atkreiptinas dėmesys, kad vienas iš Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10 punkte nustatytų tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijų yra formuluojamas taip: „*eksploatuojami aplinkosauginiu požiūriu pavojingi objektai (nustatyti aplinkos ministro įsakymu)*“ (10.11 papunktis). Atliekant korupcijos rizikos analizę, paiešką Teisės aktų registre⁷, nustatyta, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministras (toliau – aplinkos ministras) 2002 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. 539 yra patvirtinęs Potencialiai pavojingų objektų sąrašą ir kad Aplinkos ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. D1-207 šis sąrašas buvo patvirtintas nauja redakcija. Teisės aktų registre jokių kitų duomenų, kad minėtas sąrašas būtų vėliau keistas ar panaikintas jo galiojimas, nėra. Tačiau Departamento atstovai pateikė Aplinkos ministro 2008 m. gruodžio 1 d. įsakymą Nr. D1-647 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. spalio 11 d. įsakymo Nr. 539 „Dėl potencialiai pavojingų objektų sąrašo“ pakeitimo“ ir prie jo pridedamą Potencialiai pavojingų objektų sąrašą. Pažymėtina, kad tiek 2005 metų, tiek 2008 metų sąrašuose yra jau neegzistuojančių juridinių asmenų (pvz., 2005 metų sąraše esanti akcinė bendrovė „ALYTAUS TEKSTILĖ“ 2013 metais buvo išregistruota iš juridinių asmenų registro⁸, 2008 metų sąraše esanti akcinė bendrovė „EKRANAS“ taip pat 2013 metais buvo išregistruota iš Juridinių asmenų registro⁹), todėl kyla abejonių, ar sąrašai, patvirtinti daugiau kaip prieš dešimt metų, yra aktualūs. Taip pat manytina, kad nesant aiškios

⁶ 10. Tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijai:

- 10.1. galimas naudojamų medžiagų ar išmetamų į aplinką teršalų neigiamas poveikis aplinkai;
- 10.2. naudojamų ir/ar tvarkomų pavojingų cheminių medžiagų ir preparatų kiekis;
- 10.3. išmetamų į aplinką teršalų pavojingumas ir/ar kiekis;
- 10.4. ankstesnių patikrinimų metu buvo nustatyti pažeidimai, kuriais buvo padaryta žala aplinkai, buvo viršytos išmetamų teršalų ribinės vertės; ir (ar) nustatytas leidimo sąlygų nesilaikymo atvejis;
- 10.5. pasikartojantys ir pasitvirtinę fizinių ar juridinių asmenų, viešojo administravimo subjektų skundai ar pranešimai dėl aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimų;
- 10.6. įvykusios avarijos ir aplinkos teršimo atvejai praeityje;
- 10.7. ūkinė veikla vykdoma saugomoje teritorijoje;
- 10.8. gretimų teritorijų naudojimo paskirtis ar pobūdis (urbanizuotos teritorijos, saugomos teritorijos);
- 10.9. valstybinio, savivaldybių, ūkio subjektų aplinkos monitoringo duomenys;
- 10.10. įdiegtos EMAS ar kitos aplinkosaugos vadybos sistemos;
- 10.11. eksploatuojami aplinkosauginiu požiūriu pavojingi objektai (nustatyti aplinkos ministro įsakymu).

⁷ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2EF5F6487EA0> (žiūrėta 2020-04-08).

⁸ Prieiga internete: <https://www.registrucentras.lt/jar/p/dok.php?kod=149698775> (žiūrėta 2020-04-08).

⁹ Prieiga internete: <https://www.registrucentras.lt/jar/p/dok.php?kod=147802225> (žiūrėta 2020-04-08).

metodikos, kaip atrenkami aplinkosauginiu požiūriu pavojingi objektai, šis kriterijus gali tapti prielaida neskaidriems sprendimams, priimamiems atsižvelgiant ne į objektyvius kriterijus, o galimai į atskirų ūkio subjektų interesą išvengti patikrinimo. Be to, iš principo, aplinkosauginiu požiūriu pavojingi objektai į tikrintinų sąrašą turėtų būti įtraukiami atlikus subjektų veiklos rizikingumo vertinimą.

Taip pat pažymėtina, kad tarp tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijų pasigendama kriterijų, kurie subjekto rizikingumą susietų su juridinio asmens teisiniu statusu. Atsižvelgiant į tai, kad dėl vykdomo įmonės bankroto ar restruktūrizavimo proceso gali būti neįvykdyti aplinkosauginiai reikalavimai, manytina, kad Juridinių asmenų registre skelbiami teisinei statusai „Bankrutuojantis“ ir „Restruktūrizuojamas“ turėtų būti laikomi ūkio subjekto riziką didinančiais kriterijais.

Atliekant korupcijos rizikos analizę, nustatyta, kad 2019 metų veiklos planavimas Departamente vyko decentralizuotai¹⁰, t. y. kiekvienas Departamento patikrinimus atliekantis struktūrinis padalinys, įvertinęs subjektų rizikingumą ir savo žmogiškuosius išteklius, atrinkdavo tikrintinus subjektus, kurie buvo įtraukti į bendrą 2019 metų patikrinimų planą.

Susipažinus su šiuo planu, pastebėta, kad:

- Plane yra neegzistuojančių juridinių asmenų, pavyzdžiui: UAB „MANTOMAS“ 2017 metais buvo išregistruota iš Juridinių asmenų registro¹¹, valstybės įmonė „Vilniaus regiono keliai“ taip pat 2017 metais buvo išregistruota iš Juridinių asmenų registro.

- Plane nurodomi neteisingi juridinių asmenų duomenys, pavyzdžiui: plane yra subjektas „A. L. PĮ“, kurio kodas 124643835, tačiau pagal Juridinių asmenų registro duomenis, juridinio asmens, kurio kodas 124643835, teisinė forma dar 2017 metais pakeista į uždarytą akcinę bendrovę, o pavadinimas į UAB „Alfauta“.

Tai leidžia daryti išvadą, kad subjektų atrankos procesas nebuvo pakankamai kontroliuojamas. Nepakankama kontrolė laikytina ydinga ne tik dėl to, kad tokia praktika neidentifikuoja netikslių duomenų įtraukimo atvejų, bet ir dėl to, kad sudaromos sąlygos sąmoningam duomenų manipuliavimui ir potencialiai rizikingų subjektų neįtraukimui į patikrinimų planą. Pavyzdžiui:

- dėl nenustatytų priežasčių 2019 metais nebuvo suplanuoto nei vieno Vilniaus oro uosto teritorijoje veikiančio subjekto patikrinimo, nors čia veikia orlaiviams degalus tiekiančios, jų techninį aptarnavimą vykdančios ir kitos, pagal savo veiklos pobūdį rizikingą poveikį aplinkai darančios, įmonės.

¹⁰ Tokia tvarka buvo numatyta Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklėse, patvirtintose Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. AD1-64.

¹¹ Prieiga internete: <https://www.registrucentras.lt/jar/p/dok.php?kod=302861032> (žiūrėta 2020-04-09).

- 2019 metais Departamento Vilniaus valdybai buvo suplanuoti 6 UAB „Viada LT“ valdomų degalinių patikrinimai, o kitų įmonių degalinių žymiai mažiau: UAB „BALTIC PETROLEUM“ – 2, uždarnosios akcinės bendrovės „EMSI“ – 1, Circle K Lietuva, UAB – 1, uždarnosios akcinės bendrovės „NESTE LIETUVA“ – 1, uždarnosios akcinės bendrovės „Saurida“ – 1, uždarnosios akcinės bendrovės „Alauša“ – 0, akcinės bendrovės „ORLEN Lietuva“ – 0, uždarnosios akcinės bendrovės „STATETA“ – 0.

Įsigaliojus¹² Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklėms, patvirtintoms Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. AD1-1, (toliau – Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklės) 2020 metais patikrinimų planas rengiamas centralizuotai: patikrinimų plano parengimą organizuoja ir koordinuoja Departamento Veiklos organizavimo skyrius remdamasis kitų struktūrinių padalinių pateikta informacija. Atsižvelgiant į tai, kad tok planavimo proceso organizavimas užtikrina papildomą kontrolę, ir į tai, kad tokiu būdu atskiriamos patikrinimų atlikimo ir patikrinimų planavimo funkcijos, manytina, kad patikrinimų planavimo veiklos centralizavimas turėtų šį procesą padaryti skaidresnį¹³.

Nepaisant teigiamų procesų reglamentavimo srityje, atliekant korupcijos rizikos analizę nustatyta, kad praktinis patikrinimų planavimą reglamentuojančių normų įgyvendinimas yra tobulintinas.

Korupcijos rizikos analizės atlikimo metu subjektų rizikos vertinimas ir konkrečių subjektų atranka buvo vykdomi rankiniu būdu „Microsoft Office Excel“ lentelėje, t. y. į vieną lentelę sukeliama iš kitų struktūrinių padalinių gauti duomenys (sudarė apie 22 tūkstančius pozicijų) ir surašomi rizikos veiksmų balai. Atsižvelgiant į didelį potencialiai tikrintinų subjektų ir jų objektų skaičių bei veiksmų atsekamumo galimybes programoje „Microsoft Office Excel“, darytina išvada, kad toks planavimo veiklos organizavimas nepakankamai apsaugo šią veiklą nuo žmogiškojo faktoriaus įtakos, t. y. neįgalina identifikuoti techninio pobūdžio klaidų ir sąmoningos manipuliacijos duomenimis.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, manytina, kad „Microsoft Office Excel“ (ar kitos analogiškos elektroninės skaičiuoklės), kaip rizikos vertinimo priemonės, pasirinkimu neturėtų baigtis patikrinimų planavimo procedūrų tobulinimas ir kad šiai veiklai turėtų būti plačiau panaudojamos informacinių technologijų ir informacinių sistemų galybės.

¹² Atkreiptinas dėmesys, kad nei vienas Departamento priimtas teisės aktas nėra paskelbtas Teisės aktų registre. Kadangi tokia praktika netoleruotina teisėkūros požiūriu, manytina, kad Departamentas turėtų imtis papildomų administracinių priemonių, kad visi naujai Departamento priimami norminiai teisės aktai visada būtų skelbiami Teisės aktų registre. Taip pat manytina, kad Teisės aktų registre turėtų būti paskelbti jau priimti ir dar galiojantys norminiai teisės aktai.

¹³ Atkreiptinas dėmesys, kad nepaisant to, kad Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklių 15 punkte nustatyta, kad „Patikrinimų planas privalo būti patvirtintas ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 1 d.“, 2020 metų planas gegužės 1 dieną dar nebuvo patvirtintas.

PASIŪLYMAI

Aplinkos ministerijai:

Nustatyti aiškia ir nedviprasmišką aplinkosauginiu požiūriu pavojingų objektų sąrašo (Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10.11 papunktyje nustatyto ūkio subjektų atrankos patikrinimams kriterijaus) sudarymo ir nuolatinio atnaujinimo tvarką arba atsisakyti šio kriterijaus.

Ūkio subjektų atrankos patikrinimams kriterijus papildyti kriterijumi – „juridinio asmens teisinis statusas: „Bankrutuojantis“ arba „Restruktūrizuojamas“.

Imtis priemonių, kad naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas būtų automatizuota ūkio subjektų rizikos vertinimo sistema.

Aplinkos apsaugos departamentui:

Užtikrinti, kad visi Departamento priimti ir dar galiojantys bei naujai priimami norminiai teisės aktai būtų paskelbti Teisės aktų registre.

Naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas automatizuoti ūkio subjektų rizikos vertinimo sistemą.

2.1.2. Galimai dirbtinai didinami struktūriniais padaliniais tenkančio darbo krūvio skaičiai.

Kaip minėta, patikrinimų planavimui didelę reikšmę turi struktūrinių padalinių žmogiškieji ištekliai, t. y. kiekvieno struktūrinio padalinio patikrinimų skaičius planuojamas atsižvelgiant į patikrinimus galinčių atlikti darbuotojų skaičių. Ir atitinkamai, kilus poreikiui atlikti neplaninius patikrinimus, juos atliksiantys struktūriniai padaliniai atrenkami atsižvelgiant į esamus žmogiškuosius išteklius ir suplanuotus patikrinimus.

Atliekant korupcijos rizikos analizę pastebėta, kad galimai, siekiant mažinti ar bent nedidinti faktinio darbo krūvio, parodyti tariamą didelį darbo krūvį ar kitus pageidautinus statistinius rodiklius, 2019 metų planavimo procese ir jau vykdant veiklą 2019 metais buvo manipuliuojama patikrinimų skaičiais. Pastebėti šie galimos manipuliacijos būdai:

- *Į patikrinimų planą įtraukiami „neperspektyvūs“ patikrinimai.* Pavyzdžiui, 2019 metais buvo suplanuoti ir atlikti du UAB „Autoprada“ patikrinimai (III ketvirtį planinį patikrinimą atliko Departamento Vilniaus valdybos Vilniaus aplinkos apsaugos inspekcija ir IV ketvirtį – Departamento Vilniaus valdybos Vilniaus rajono aplinkos apsaugos inspekcija), nepaisant to, kad dar 2018 metais neplaninį patikrinimą atlikusi Departamento Vilniaus valdybos Šalčininkų aplinkos apsaugos inspekcija nustatė, kad įmonė veiklos nevykdo (Patikrinimo aktas 2018-09-20 Nr. PA71-4). Panašiai 2019 metais buvo suplanuoti ir atlikti trys UAB „Norkada“ patikrinimai objektų, esančių prekybos centruose „Akropolis“, „Panorama“ ir „Ozas“. Patikrinimų metu Departamento Vilniaus valdybos

Vilniaus gyvosios gamtos apsaugos inspekcija planavo tikrinti prekybos laukiniais gyvūnais, jų dalimis ar gaminiais iš jų reikalavimų laikymąsi, nors ši įmonė reklamuoja kaip laikrodžių ir papuošalų prekiautoja¹⁴. Atlikus patikrinimus taip pat konstatuota, kad gyvūnais, gyvūnų dalimis ar gaminiais iš gyvūnų neprekiuojama (patikrinimo aktai: 2019-11-28 Nr. PA73-237, 2019-11-28 Nr. PA73-238 ir 2019-11-28 Nr. PA73-239). Manytina, kad šios aplinkybės galėjo ir turėjo būti žinomos Departamento darbuotojams dar planavimo etape. Išvadas apie tikrųjų įmonės veiklos sričių žinojimą patvirtina tai, kad minėtų patikrinimo aktų turinys yra atspausdintas, o ranka į juos įrašyti patikrinimuose dalyvavusių įmonės atstovų vardai, pavardės ir pareigos. Tai leidžia daryti prielaidą, kad į patikrinimų vietas buvo atvykta su jau užpildytais (įrašyta išvada, kad objekte gyvūnais, gyvūnų dalimis ar gaminiais iš gyvūnų neprekiuojama) ir atspausdintais patikrinimų aktais. Suprantama, kad laikrodžių dalys ir papuošalai gali būti iš laukinių gyvūnų ar jų dalių, ir tokiais gaminiais prekiaujantys subjektai turėtų būti tikrinami. Tačiau abejotina, ar šiuo atveju buvo pakankamai objektyviai atliktas subjekto ir jo veiklos rizikingumo vertinimas, leidęs Departamento resursus panaudoti trijų identiškų objektų tikrinimui.

- *Suplanuojama kelis kartus tikrinti tų pačių subjektų tuos pačius objektus.* Pavyzdžiui, pagal 2019 metų patikrinimų planą Departamento Vilniaus valdybos Švenčionių aplinkos apsaugos inspekcijos tas pats darbuotojas¹⁵ turėjo atlikti du (antrame ir trečiame ketvirčiuose) skirtingų sričių uždarnosios akcinės bendrovės „Maltosa“ patikrinimus, analogiškai Departamento Vilniaus valdybos Vilniaus aplinkos apsaugos inspekcija – uždarnosios akcinės bendrovės „Vidvestuma“ ir kt. Suprantama, kad to paties subjekto kelių patikrinimų planavimas gali būti grindžiamas tuo, kad ketinama tikrinti skirtingas sritis. Tačiau manytina, kad taip galėtų būti motyvuojami atvejai, kai patikrinimus atlieka skirtingi struktūriniai padaliniai, bet kai planuojama, kad pas tą patį subjektą reguliariai¹⁶ lankysis to paties struktūrinio padalinio darbuotojai, darytina išvada, kad toks neracionalus planavimas gali atsirasti dėl asmeninio suinteresuotumo.

- *Į patikrinimų planą įtraukiami besidubliuojantys patikrinimai.* Pavyzdžiui, į 2019 metų patikrinimų planą įtraukti du identiški V. A. įmonės patikrinimai, kuriuos turėjo atlikti skirtingi

¹⁴ Prieiga internete: <http://norkada.eu/#about> (žiūrėta 2020-04-15).

¹⁵ Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 11.6 papunkčiu patikrinimų plane būtina nurodyti patikrinimą atliksiančio aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno vardą ir pavardę. Praktikoje dėl šio reikalavimo kyla poreikis atlikti papildomas formalias procedūras. O būtent, keičiantis personalui ir patikrinimo negalint atlikti tam darbuotojui, kuris buvo numatytas plane, formaliai būtina keisti visą planą. Be to, viešas patikrinimą atliksiančio darbuotojo paskelbimas kelia grėsmę, kad nesąžiningi ūkio subjektai gali siekti iš anksto paveikti šį asmenį. Todėl manytina, kad reikalavimas patikrinimo plane nurodyti patikrinimą atliksiančio aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūną ne tik sukuria perteklinį formalių procedūrų poreikį, bet ir mažina patikrinimų proceso atsparumą korupcijai. Kita vertus, ši informacija yra aktuali užtikrinant procedūrų viešumą, todėl, siekiant išlaikyti visuomeninės kontrolės potencialą, šią informaciją būtų tikslinga skelbti retrospektyviai, t. y. viešinamose ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitose.

¹⁶ Pavyzdžiui, pagal Departamento 2018 m. II pusmečio ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitą (prieiga internete: http://aad.lrv.lt/uploads/aad/documents/files/Administracin%C4%97%20informacija/Ukio%20subjektu%20prieziura/AD%202018%20m_%20II%20pusme%C4%8Dio%20patikrinim%C5%B3%20ataskaita.pdf (žiūrėta 2020-04-15), uždaroji akcinė bendrovė „Maltosa“ planine tvarka buvo tikrinama ir 2018 metais.

Vilniaus valdybos Švenčionių aplinkos apsaugos inspekcijos darbuotojai. Į 2019 metų patikrinimų planą taip pat įtrauktos dvi įmonės, A. L. PĮ ir UAB „Alfaauta“, kurių juridinio asmens kodai ir veiklos adresai sutampa.

- *Besidubliuojantys patikrinimai taip pat įtraukiami į ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitas.* Pavyzdžiui: UAB „Optonas“ Departamento Aplinkos kokybės departamento Taršos prevencijos ir cheminių medžiagų kontrolės skyriaus atliktas patikrinimas (2019 m. rugsėjo 25 d. patikrinimo aktas Nr. PA2-68) įtrauktas į III ir IV ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitas; UAB „Agvika“ Departamento Aplinkos kokybės departamento Vilniaus aplinkos kokybės kontrolės skyriaus atliktas patikrinimas (2019 m. balandžio 8 d. patikrinimo aktas Nr. PA11-8) įtrauktas į I ir II ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitas; to paties Departamento Aplinkos kokybės departamento Vilniaus aplinkos kokybės kontrolės skyriaus atliktas UAB „AUTUKAS“ patikrinimas taip pat įtrauktas į I ir II ketvirčių ataskaitas.

- *Į ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitas įtraukiami galimai neegzistuojantys patikrinimai.* Pavyzdžiui: pagal IV ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitą, Departamento Aplinkos kokybės departamento Taršos prevencijos ir cheminių medžiagų kontrolės skyrius 2019 m. liepos 29 dieną atliko planinį uždarnosios akcinės bendrovės „TADMAKSAS“ patikrinimą, tačiau Departamentas prašomas šio patikrinimo patikrinimo akto nepateikė.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, darytina išvada, kad nepašalinus galimybių manipuluoti planuojamų ir atliktų patikrinimų skaičiais išlieka palankios sąlygos, kad aplinkosauginiu požiūriu aktualesni patikrinimai nebus atlikti ar dėl išteklių trūkumo atlikti nepakankamai kokybiškai bei kad tam tikri galintys daryti įtaką planavimo procesui subjektai išvengs planinių patikrinimų.

PASIŪLYMAI:

Aplinkos ministerijai:

Atsisakyti Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 11.6 papunktyje nustatyto reikalavimo, patikrinimų plane nurodyti patikrinimą atliksiančio aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno vardą ir pavardę, o vietoj šios nuostatos įtvirtinti:

– patikrinimus atliksiančių aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų parinkimo konkrečių objektų tikrinimui kriterijus ir tvarką;

– reikalavimą informaciją apie konkrečius patikrinimus atlikusius aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnus skelbti viešnamose ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitose.

Aplinkos apsaugos departamentui:

Automatizuojant ūkio subjektų rizikos vertinimo sistemą, numatyti papildomus vidaus kontrolės mechanizmus, kurie be kita ko leistų papildomai tikrinti patikrinimų planus ir patikrinimų ataskaitas.

2.1.3. Departamentas nedisponuoja aktualia aplinkosaugos informacija.

Kaip minėta Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10 punkte nustatyti tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijai, kurie siejami su subjektų ir jų veiklos rizikingumu, ir kurie sukonkretinti Departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. AD1-194 patvirtintuose Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai nereikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ar taršos leidimų, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos apraše ir Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos apraše.

Departamentas, nustatydamas ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamą riziką aplinkai, privalo įvertinti ne tik jo žinioje esamus duomenis, tokius kaip ankstesnių patikrinimų rezultatus (Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10.4 papunktis), bet ir kitų įstaigų valdomus, pavyzdžiui, išmetamų į aplinką teršalų pavojingumas ir (ar) kiekis (Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10.3 papunktis), valstybinio, savivaldybių, ūkio subjektų aplinkos monitoringo duomenys (Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10.9 papunktis) ir kt. Pažymėtina, kad didžioji dalis duomenų, kuriuos būtina įvertinti nustatant ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamą riziką aplinkai pagal Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10 punkte nustatytus kriterijus, yra valdomi ne Departamento. Pagrindinis šių duomenų šaltinis yra Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, Taršos leidimai bei kiti aplinkos apsaugos srities leidimai ir licencijos, jų sąlygos ir kiti su jais susiję dokumentai, kuriuos valdo Aplinkos apsaugos agentūra.

Atliekant korupcijos rizikos analizę, nustatyta, kad Departamento darbuotojai informaciją, susijusią su Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimais ir Taršos leidimais bei kitais leidimais ir licencijomis, susirenka iš Aplinkos apsaugos agentūros, kuri šiuos leidimus išduoda, keičia ir naikina galiojimą, interneto svetainės kaip eilinis išorės vartotojas. Pažymėtina, kad Aplinkos apsaugos agentūros svetainėje www.gamta.lt informacija apie Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ir Taršos leidimus skelbiama labai nepatogiai – ji be jokios sisteminės paieškos galimybės išdėstyta atskirai pagal metus, kuriais leidimai buvo išduoti arba pakeisti. Pavyzdžiui, ieškant informacijos apie jau minėtą įmonę UAB „Autoprada“, pavyko rasti tik tai, kad jai buvo išduotas ir panaikintas leidimas Nr. VR-4.7-V-02-126 (nei kada leidimas išduotas, nei kada panaikintas, nei kas buvo leista, surasti nepavyko). Dėl to Departamentui yra sudėtinga operatyviai

gauti aktualią informaciją ne tik veiklos planavimo etape, bet ir vykdant patikrinimus. Kaip nurodė Departamento atstovai, neretai, renkant informaciją apie konkretų subjektą, jiems tenka tiesiogiai raštu kreiptis į Aplinkos apsaugos agentūrą. Nesant galimybės operatyviai disponuoti aktualia ir susisteminta informacija, susidaro palankios sąlygos ne tik rasti klaidoms, bet ir sąmoningai manipuliuojant duomenimis piktnaudžiauti vykdant ūkio subjektų priežiūrą ir kontrolę.

Atsižvelgiant į Lietuvos informacinės visuomenės plėtros tendencijas, Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje informacijos skelbimo būdas laikytinas nepriimtiniu, o didžiausias trūkumas yra tai, kad nėra informacijos apie leidimus sisteminės paieškos, kuri leistų atlikti paieškas pagal įvairius kriterijus: subjektą, jo kodą, veiklos adresą, leidimo numerį, leidimo išdavimo ir (ar) panaikinimo datą, veiklos rūšį ir kitus aplinkosauginiu požiūriu aktualius kriterijus.

Taip pat manytina, kad net jeigu Aplinkos apsaugos agentūros valdoma informacija būtų prieinama aukščiau aprašytu būdu, sklandesnei ir kokybiškesnei aplinkosauginei veiklai ir efektyvesnei vidaus kontrolei to nepakaktų. Tobulinant aplinkosauginę veiklą ir didinant jos atsparumą korupcijai, būtų tikslinga, pirmiausia, integruoti Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenis vienoje realiuoju laiku veikiančioje sistemoje, kuri eliminuotų tarpines informacijos peravimo grandines. Vėlesniais etapais į šią sistemą turėtų būti įtrauktos kitos Aplinkos apsaugos ministerijai pavaldžios įstaigos, o sistema integruota su kitais valstybės registrais, duomenų bazėmis ir pan.

Pažymėtina, kad apie tokios sistemos poreikį Specialiųjų tyrimų tarnyba buvo nurodžiusi dar 2016 metų Aplinkos apsaugos agentūros ir 2017 metų Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių, Kauno, Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentų korupcijos rizikos analizės išvadose. Tačiau iki šios dienos susiję pasiūlymai pilna apimtimi dar neįgyvendinti¹⁷.

Kaip nurodyta anksčiau, siūloma ūkio subjektų rizikos vertinimo sistemą automatizuoti naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas. Be Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomų duomenų integracijos, ūkio subjektų rizikos vertinimo automatizavimas praktiškai neįmanomas, nes kaip minėta, didžioji dalis duomenų, reikalingų rizikos vertinimui, valdo Aplinkos apsaugos agentūra¹⁸. Tai galėtų tapti savotišku aplinkos apsaugos registru, kuriame būtų kaupiami visi aplinkosauginiu požiūriu aktualūs subjektų duomenys. Tuo atveju, jeigu Departamentas kurtų atskirą informacinę sistemą, jam tektų papildomai kaupti Aplinkos apsaugos

¹⁷ Informacija apie pasiūlymų įgyvendinimą: https://stt.lt/data/public/uploads/2020/02/rekomendaciju-igyvendinimas-tarnybinis_kra_stebesena_forma_4.docx.

¹⁸ Pažymėtina, kad apie duomenų mainų sistemą užsimenama Aplinkos apsaugos agentūros Departamentui adresuotame 2019 m. sausio 17 d. rašte Nr. (27)-A4-368 „Dėl informacijos apie UAB „Ecoservice“ pateikimo“, kuriame nurodoma: „PRIDEDAMA: 2018-12-18 prašymas kartu su dokumentų kopijomis patalpintas Agentūros žinybinėje dokumentų apsikeitimo sistemoje.“ Tačiau patikrinimus atliekantys Departamento darbuotojai informacijos apie šią sistemą pateikti negalėjo.

agentūros valdomus duomenis. Tačiau toks papildomas kaupimas būtų neracionalus, nes valstybė naudotų išteklius dvigubam tų pačių duomenų kaupimui, sisteminiui ir analizavimui.

Pažymėtina, kad duomenų integracijos poreikis iškyla ne tik rengiant patikrinimų planus, bet, kaip bus argumentuota žemiau, atliekant ir atlikus patikrinimus.

PASIŪLYMAI:

Aplinkos ministerijai:

Užtikrinti, kad Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje ar kitoje viešai prieinamoje vietoje būtų skelbiami visi aplinkos apsaugos srities leidimai (su visomis sąlygomis, priedais ir kt.) ir sudaromos informacijos paieškos galimybės pagal įvairius kriterijus: subjektą, jo kodą, veiklos adresą, leidimo numerį, leidimo išdavimo ir (ar) panaikinimo datą, veiklos rūšį ir kitus aplinkosauginiu požiūriu aktualius kriterijus. Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nustatyta tvarka apvarstyti galimybę integruoti Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenis vienoje realiuoju laiku veikiančioje sistemoje, kurioje be kita ko būtų duomenys apie visus aplinkos apsaugos srities leidimus ir licencijas (su visomis sąlygomis, priedais ir kt.) ir Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės veiklą.

Tuo atveju, jeigu būtų priimtas sprendimas integruoti Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenis vienoje realiuoju laiku veikiančioje sistemoje, apsvarstyti galimybę į ją įtraukti ir kitas Aplinkos apsaugos ministerijai pavaldžias įstaigas, o sistemą integruoti su kitais valstybės registrais, duomenų bazėmis ir pan.

2.2. Patikrinimų rezultatų įforminimas neužtikrina, kad bus objektyviai užfiksuotos nustatytos aplinkybės.

Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 31 punkte nustatyta, kad „*Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai ūkio subjekto veiklos planinio ir neplaninio patikrinimo rezultatus įformina nustatytos formos patikrinimo akte, kuriame išdėsto atitinkamus nustatytus faktus (susijusius su įrenginio atitiktimi TIPK leidimo sąlygoms, kitais aplinkosauginiais reikalavimais, pareigos teikti ataskaitas įgyvendinimu ir t. t.) ir pateikia išvadas dėl būtinybės imtis tolesnių veiksmų.*“ Remiantis 23 punktu, patikrinimo aktas turi būti surašomas per 20 darbo dienų nuo patikrinimo pradžios, kai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas prisistato tikrinamo ūkio subjekto atstovui (planinio patikrinimo trukmė gali būti pratęsta, bet ne daugiau kaip 20 darbo dienų).

Atliekant korupcijos rizikos analizę, nustatyti šie patikrinimų rezultatų įforminimo trūkumai:

2.2.1. Ne visada surašomi patikrinimo aktai.

Pavyzdžiui, pagal 2019 metų Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Pranešimų priėmimo skyriaus gautų pranešimų ir AAD Valdybų pareigūnų veiklos registro ir ataskaitos duomenis, 2019 m. kovo 29 d. buvo gauti du anoniminiai pranešimai telefonu, kad įmonė UAB „VILNIUS TOWN GROUP“ į Zujūnų karjerą veža statybines atliekas ir jas užkasinėja (laidoja) ir kad atlikus patikrinimą, pažeidimų nenustatyta. Tačiau patikrinimo akto, kuriame turėjo būti įformintas patikrinimo rezultatas, Departamentas pateikti negalėjo. Analogiškai dėl 2019 m. gegužės 9 d. pranešimo, kuriuo buvo pranešta, kad prie įmonės UAB „Eviteks“ po smėliu yra slepiamos šiukšlės. Šiuo atveju išvada, kad aplinkos apsaugos reikalavimai nepažeisti, taip pat neiforminta patikrinimo aktu¹⁹. Kadangi patikrinimų rezultatų neiforminamas oficialiuose dokumentuose sudaro sąlygas patikrinimą atlikusio asmens veiksmų neatsekamumui, tokie atvejai neturėtų būti toleruoti.

Atkreiptinas dėmesys, kad esamas reglamentavimas taip pat sudaro prielaidas neiforminti patikrinimo rezultatų nustatytos formos dokumentu. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 15 straipsnio 4 punktą, tikrindamas fizinio asmens veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo „*atlikęs patikrinimą, jei reikia, surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą*“. Pažymėtina, kad pareigos patikrinimą įforminti dokumentu išlyga „*jei reikia*“ sukuria nieko nesaistomą diskreciją ir sudaro sąlygas piktnaudžiauti.

2.2.2. Nuo patikrinimo vietoje ir jo rezultato oficialaus užfiksavimo praeina didelis laiko tarpas.

Dažniausiai patikrinimo aktas yra vienintelis dokumentas, kuriame užfiksuojamos patikrinimo vietoje nustatytos aplinkybės. Kadangi patikrinimo aktas yra sudėtingas, daug įvairių duomenų reikalaujantis dokumentas, kuriame padaroma galutinė patikrinimo išvada, jo surašymas vietoje ne visada yra įmanomas. Paprastai patikrinimo aktą darbuotojas surašo grįžęs į darbo vietą. Terminas, per kiek aktas turi būti surašytas, apribotas tik Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 23 punkto reikalavimu, kad patikrinimo aktas turi būti surašomas per 20 darbo dienų nuo patikrinimo pradžios, kai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas prisistato tikrinamo ūkio subjekto atstovui (planinio patikrinimo trukmė gali būti pratęsta, bet ne daugiau kaip 20 darbo dienų). Taigi 20 ar net 40 darbo dienų laiko tarpas yra laikas, kai oficialiai niekur nėra fiksuojamas patikrinimo rezultatas, ir kuris yra palankus daryti neformalią įtaką patikrinimo rezultatui, nes tai, ar patikrinimo akte užfiksuotos aplinkybės atitinka realiai vietoje nustatytas, yra žinoma tik patikrinime betarpiškai dalyvavusiems asmenims (Departamento darbuotojui(-ams) ir subjekto atstovui(-ams)).

¹⁹ Pažymėtina, kad tai tik du atsitiktinai nustatyti atvejai. Tikėtina, kad tikrasis tokių atvejų skaičius yra žymiai didesnis.

Pažymėtina, kad palankios sąlygos daryti įtaką patikrinimų rezultatams susidaro ir dėl subjekto atstovo supažindinimo su patikrinimo akto turiniu praktikos. Kadangi šio supažindinimo tvarka nėra reglamentuota, nėra aišku, kaip tai turi būti atliekama. Kaip nurodė Departamento atstovai, dažniausiai subjektų atstovai atvyksta į Departamento darbuotojų darbo vietą (taip pat pasitaiko atvejų, kai pats inspektorius dar kartą vyksta į patikrinimo vietą), kur jiems pateikiamas patikrinimo akto projektas. Kadangi, kaip minėta, patikrinimo rezultatai iki šio momento niekur nėra oficialiai fiksuoti, egzistuoja galimybė, kad po šio neformalaus susitikimo patikrinimo akto turinys gali būti pakeistas.

Siekiant išvengti galimybių keisti patikrinimo rezultatus ir didinti patikrinimo eigos atsekamumą, esminės faktinės aplinkybės, nustatytos atvykus į patikrinimo vietą, turėtų būti fiksuojamos vietoje surašomame paprastesnės formos dokumente (pvz., apžiūros akte, faktinių aplinkybių konstatavimo protokole ar klausimyne), kurį pasirašytų subjekto atstovas (jeigu toks dalyvavo), ir kuris nedelsiant būtų registruojamas Departamento dokumentų valdymo sistemoje.

Iš dalies tokia tvarka nustatoma Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. AD1-57 „Dėl apžiūros aktų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę pildymo“. Tačiau pagal šį įsakymą apžiūros aktų surašymas yra labiau išimtis nei bendra taisyklė, nes įsakyme nurodoma, kad „<...> patvirtintos formos apžiūros aktai būtų pildomi, kai atliekamas ne ūkio subjekto veiklos patikrinimas, tikrinama bendrojo naudojimo teritorija, įrenginys ar objektas, nežinoma, ar nėra galimybės nustatyti, kam priklauso tikrinama teritorija, įrenginys ar objektas, kitais atvejais, kai reikia fiksuoti faktus vietoje“.

2.2.3. Tobulintina patikrinimo akto forma.

Esamoje patikrinimo akto formoje pasigendama privalomos pildyti atvykimo į tikrinimo vietą (patikrinimo veiksmų vietoje atlikimo) datos grafos. Pastebėta, kad ne visuose analizuotuose patikrinimo aktuose yra nurodoma, kada Departamento darbuotojas buvo atvykęs į patikrinimo vietą, o kadangi patikrinimo akto data yra jo surašymo, kuris gali būti ir po 20 ar 40 darbo dienų, vien iš akto tampa neįmanoma nustatyti, kada buvo atlikti patikrinimo veiksmai vietoje. Taip pat manytina, kad, siekiant stiprinti patikrinimų eigos ir veiksmų atsekamumą, būtų tikslinga patikrinimo aktuose fiksuoti Departamento darbuotojų tikslus atvykimo ir išvykimo iš objekto laikus.

2.2.4. Nepakankamas techninių priemonių panaudojimas.

Kaip nurodė Departamento atstovai, patikrinimų metu faktinės aplinkybės fiksuojamos fotoaparatais ar telefonais darant nuotraukas, nustatant koordinates, ruletėmis matuojant atstumus ir aukščius.

Manytina, kad siekiant patikrinimų objektyvumo ir galimų konfliktų prevencijos, patikrinimų rezultatų fiksavimui galėtų būti naudojama vaizdo ir garso fiksavimo įranga. Tuo tikslu Departamento teisės aktuose turėtų būti nustatyta pareiga viso patikrinimo metu atlikti vaizdo ir garso įrašus.

PASIŪLYMAI

Aplinkos ministerijai:

Inicijuoti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 15 straipsnio pakeitimą, kad būtų pašalinta 4 punkte numatyta pareigos patikrinimą įforminti dokumentu pernelyg abstrakti išlyga „*jei reikia*“.

Tikslinti patikrinimo akto formą ir nustatyti šias privalomas grafas: patikrinimo vietoje (patikrinimo veiksmų vietoje atlikimo) data, patikrinimą atliekančio asmens atvykimo į objektą laikas, patikrinimą atliekančio asmens išvykimo iš objekto laikas.

Aplinkos apsaugos departamentui:

Teisės aktuose nustatyti prievolę visais atvejais patikrinimo vietoje surašyti apžiūros aktą, kuriame būtų tik fiksuojamos patikrinimo metu nustatytos faktinės aplinkybės, arba nustatyti prievolę kitais būdais patikrinimo vietoje fiksuoti patikrinimo metu nustatytas faktines aplinkybes (pvz., klausimynais ar kt.).

Teisės aktuose nustatyti prievolę (nustatant aiškias ir nedviprasmiškas išimčių sąlygas) visais atvejais patikrinimų metu daryti vaizdo ir garso įrašus.

2.3. Egzistuojanti administracinės atsakomybės taikymo praktika neužtikrina atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimo.

Atliekant korupcijos rizikos analizę, nustatyta, kad Departamente yra nusistovėjusi ydinga administracinės atsakomybės taikymo praktika:

2.3.1. Vengiama administracinė atsakomybė traukti juridinių asmenų vadovus.

Kaip nurodė Departamento atstovai, administracinė atsakomybė yra traukiami už konkrečią veiklą ar aplinkosaugą konkrečiame objekte atsakingi asmenys. Dažniausiai šie asmenys būna paskirti įmonės vadovo įsakymu arba jų atsakomybė numatyta pareigybės aprašymuose, vidaus tvarkose ir pan. Tačiau pastebima tendencija, kad kai kyla klausimas dėl administracinės atsakomybės už pakartotinį nusižengimą, atsiranda kitas atsakingas asmuo. Pavyzdžiui, 2019 m. vasario 26 d. administracinio nusižengimo protokolu Nr. AM-AAD-ANR_P-356-2019 administracinė atsakomybė patrauktas akcinės bendrovės „Vilniaus baldai“ darbuotojas J. N. pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – Administracinių nusižengimų kodeksas

arba ANK) 235 straipsnio 4 dalį ir 242 straipsnio 1 dalį už tai, kad iš įmonės stacionaraus aplinkos oro taršos šaltinio (kamino) paimtuose oro mėginiuose nustatytas azoto oksidų normatyvo viršijimas, ir už tai, kad kūrenimui naudojamose pjuvenose buvo plastiko ir dažytos medienos atliekų drožlių. O 2019 m. spalio 24 d. administracinio nusižengimo protokolu Nr. AM-AAD-ANR_P-2937-2019 už analogišką nusižengimą administracinę atsakomybę patrauktas jau kitas akcinės bendrovės „Vilniaus baldai“ darbuotojas P. R.

Keisti atsakingus asmenis ūkio subjektus skatina galimybė sušvelninti administracinę atsakomybę. Ši galimybė atsiranda dėl to, kad dažniausiai naujai paskirtas atsakingas asmuo nebūna baustas administracine tvarka ir jam negali būti taikomos Administracinių nusižengimų kodekso normos, numatančios atsakomybę už pakartotinį nusižengimą. Be to, tokiam naujam atsakingam asmeniui yra surašomas administracinis nurodymas, t. y. minimali bauda sumažėja perpus.

Manytina, kad nurodytos administracinės atsakomybės švelninimo schemas padėtų išvengti dažnesnis juridinių asmenų vadovų traukimas administracinę atsakomybę.

Kaip nurodė Departamento atstovai, juridinių asmenų vadovai administracinę atsakomybę traukiami tik tuomet, kai nėra paskirtų kitų atsakingų asmenų. Tačiau laikytina, kad tokia praktika nėra pagrįsta, nes:

- Juridinio asmens vadovas yra atsakingas už visą juridinio asmens veiklos organizavimą, dėl to jam taikomi aukštesni atsakomybės standartai, ir todėl prioritetas turėtų būti taikomas būtent jo atsakomybei, o kitų atsakingų asmenų administracinės atsakomybės klausimas sprendžiamas tik tuomet, kai juridinio asmens vadovo administracinė atsakomybė negalima ir atsakingam asmeniui buvo tinkamai deleguotos aplinkos apsaugos reikalavimų vykdymo funkcijos.

- Kai kurios Administracinių nusižengimų kodekso normų sankcijos nenumato galimų nusižengimo subjektų alternatyvų. Pavyzdžiui, pagal Administracinių nusižengimų kodekso 317 straipsnio „Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme nustatytų reikalavimų neįvykdymas“ 1 dalį administracinis nusižengimas „*užtraukia baudą asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo trijų šimtų iki penkių šimtų aštuoniasdešimt eurų*“. Tuo tarpu pagal ANK 235 straipsnį „Ūkinės ar kitokios veiklos objektų statyba ir naudojimas pažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimus“ 4 dalį administracinis nusižengimas „*užtraukia baudą asmenims nuo trijų šimtų iki penkių šimtų šešiasdešimt eurų, juridinių asmenų vadovams – nuo devynių šimtų iki vieno tūkstančio septynių šimtų eurų ir kitiems atsakingiems asmenims – nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio vieno šimto penkiasdešimt eurų*“. Atsižvelgiant į nevienodą kodekso normų sankcijų formulavimą (vienu atveju naudojama disjunkcija, o kitu konjunkcija), darytina išvada, kad įstatymų leidėjo nuomone kai kuriais nusižengimais daroma didesnė žala įstatymų saugomoms vertybėms ir todėl už tokius nusižengimus yra privaloma juridinio asmens vadovo atsakomybė.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, darytina išvada, kad egzistuojanti praktika administracinės atsakomybės traukti tik tuos asmenis, kuriuos juridinio asmens administracija nurodo, kaip atsakingus už aplinkos apsaugos reikalavimų vykdymą, nesukelia neigiamų pasekmių sprendimus priimančioms asmenims. Todėl Departamentui skiriant administracines nuobaudas, nėra pasiekama viena pagrindinių nuobaudų prevencinė paskirtis. Atitinkamai manytina, kad sankcijos, taikomos asmeniškai sprendimus priimančioms asmenims, gali paskatinti atsakingesnę požiūrį į aplinkos apsaugą.

PASIŪLYMAI

Aplinkos ministerijai:

Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Aplinkos apsaugos departamentu ir kitomis pavaldžiomis įstaigomis išanalizuoti administracinės atsakomybės taikymo praktiką ir nustatyti, už kuriuos administracinius nusižengimus būtų tikslinga privalomai administracinės atsakomybės traukti ir juridinių asmenų vadovus bei inicijuoti atitinkamų Administracinių nusižengimų kodekso normų pakeitimus.

Aplinkos apsaugos departamentui:

Formuojant administracinės atsakomybės taikymo praktiką, prioritetą teikti juridinių asmenų vadovų patraukimui administracinės atsakomybės.

2.3.2. Nepagrįstai taikomas non bis in idem (ne du kartus už tą patį) principas.

Atliekant korupcijos rizikos analizę, nustatyta tokia administracinės atsakomybės už aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo sritis reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų pažeidimus taikymo praktika:

1. Nustačius teisės aktų reikalavimų pažeidimus, surašomas privalomasis nurodymas, kuriuo nurodoma pašalinti pažeidimus, ir administracinio nusižengimo protokolas atsakingam asmeniui už aplinkosauginių reikalavimų nesilaikymą. Pavyzdžiui, atlikus uždarnosios akcinės bendrovė „Šatruva“ patikrinimą buvo surašytas 2019 m. gegužės 22 d. patikrinimo aktas Nr. PA71-59, 2019 m. gegužės 24 d. privalomieji nurodymai Nr. PN60-14, PN60-15 ir PN60-16 bei 2019 m. gegužės 24 d. administracinio nusižengimo protokolas Nr. AM-AAD-ARN_P-1267-2019 pagal ANK 235 straipsnio „Ūkinės ar kitokios veiklos objektų statyba ir naudojimas pažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimus“ 4 dalį.

2. Po kurio laiko tikrinama, ar įvykdytas privalomasis nurodymas, ir jeigu jis neįvykdytas, surašomas naujas privalomasis nurodymas ir atsakingas asmuo, surašius administracinio nusižengimo protokolą, traukiamas administracinės atsakomybės už ankstesniame privalomajame nurodytame nustatytų reikalavimų neįvykdymą. Pavyzdžiui, atlikus uždarnosios akcinės bendrovė „Šatruva“

pakartotiną patikrinimą buvo surašytas 2019 m. spalio 29 d. patikrinimo aktas Nr. PA71-155, 2019 m. lapkričio 15 d. privalomasis nurodymas PN60-37 ir 2019 m. lapkričio 14 d. administracinio nusižengimo protokolas Nr. AM-AAD-ARN_P-3142-2019 pagal ANK 317 straipsnio „Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme nustatytų reikalavimų neįvykdymas“ 1 dalį už 2019 m. gegužės 24 d. privalomojo nurodymo Nr. PN60-14 neįvykdymą.

3. Vėl tikrinama, ar privalomasis nurodymas įvykdytas, ir pašalinti pažeidimai.

Departamente nusistovėjusi praktika, kad nustačius privalomojo nurodymo neįvykdymą, administracinė nuobauda skiriama tik už jo neįvykdymą. O atsižvelgiant į anksčiau minėtą administracinės atsakomybės švelninimo schemą ir vengimą administracinės atsakomybės traukti juridinių asmenų vadovus, Departamento sukeltos neigiamos pasekmės administracinių nuobaudų pavidalu ūkio subjektams yra minimalios. Palyginimui:

	<i>ANK 235 str. 4 d.²⁰</i>	<i>ANK 317 str.1 d.²¹ / ANK 317 str.2 d.²²</i>
Sankcija	300 – 1700 Eur	100 – 580 Eur
Sankcijos už nusižengimus, padarytus pakartotinai	300 – 3000 Eur	300 – 2000 Eur

Taigi, jeigu nustačius privalomojo nurodymo neįvykdymo faktą, administracinė atsakomybė būtų traukiama ir už aplinkosauginių reikalavimų nesilaikymą, ir už privalomojo nurodymo neįvykdymą, bei juridinių asmenų vadovai, ūkio subjektų patiriamos neigiamos aplinkos apsaugos reikalavimų nesilaikymo pasekmės būtų ženklėsnes.

Esamos administracinė atsakomybės taikymo praktiką Departamento atstovai motyvuoja tuo, kad negali būti antrą kartą skiriama administracinė nuobauda už tą pačią veiką (ANK 2 straipsnio 5 dalis). Tai yra, Departamento praktikoje laikoma, kad skyrus nuobaudą, pavyzdžiui, pagal ANK 235 straipsnio 4 dalį, pakartotinai administracinė nuobauda pagal tą pačią ANK normą negali būti skiriama, net jeigu tų pačių aplinkosauginių reikalavimų pažeidinėjimas nenutrauktas.

Su tokia *non bis in idem (ne du kartus už tą patį)* principo interpretacija sutikti negalima.

²⁰ „4. Ūkinės ar kitokios veiklos vykdymas, objektų naudojimas neturint Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme ar kituose aplinkos apsaugą ar gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyto leidimo, kai tai numatyta įstatymuose ar kituose teisės aktuose, arba nesilaikant šiame leidime nustatytų sąlygų, arba kai planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka neatliktas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas ar atranka dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo arba nepriimtas sprendimas leisti vykdyti planuojamą ūkinę veiklą, arba pažeidžiant teisės aktuose nustatytus aplinkos apsaugos reikalavimus ir normatyvus“.

²¹ „1. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme nustatytų reikalavimų neįvykdymas laiku“.

²² „2. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno pakartotinai duotame privalomajame nurodyme nustatytų reikalavimų neįvykdymas laiku“.

Šioje vietoje yra reikšmingas tęstinio ir trunkamo teisės pažeidimo atskyrimas. Tęstiniu pažeidimu teismų praktikoje suprantama veika, susidedanti iš kelių tapačių arba vienu metu požiūriu vienas nuo kito nenutolusių veiksmų, kurių kiekvienas paimtas atskirai gali būti laikomas kaip teisės pažeidimas, esant vieningai kaltei, siekiant vieningo tikslo (rezultato), nukreipto į tą pačią įstatymo saugomą vertybę. Trunkamaisiais administraciniais teisės pažeidimais laikomi pažeidimai, pasireiškiantys atitinkama būseną, nepertraukiamu teisinės pareigos nevykdymu arba teisinio draudimo pažeidimu, trunkančiu tam tikrą laiką. Trunkamas pažeidimas, prasidėjęs kokiu nors teisei priešingu veiksmu ar neveikimu, pasibaigia nutraukus pažeidimą arba pažeidėjo valia, arba dėl kitų aplinkybių. Vienas pagrindinių tęstinių ir trunkamųjų pažeidimų atribojimo požymių yra laiko faktorius – trunkamieji pažeidimai daromi nepertraukiamai, o tarp tęstinio pažeidimo epizodų paprastai yra tam tikros pertraukos. Trunkamojo pažeidimo padarymo laikas yra visas laikas, kai asmuo darė Administracinių nusižengimų kodekse numatytą veikimą (Panevėžio apylinkės teismo Rokiškio rūmų nutarimas Byloje Nr. II-16-504/2019).

Taip pat būtina atsižvelgti į baudžiamosios justicijos, kaip į labiausiai *non bis in idem* (*ne du kartus už tą patį*) principo taikymo praktiką išvysčiusią teisės šaką, praktiką. Čia, remiantis ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, laikomasi pozicijos, kad teisėsaugos institucijoms nutraukus trunkamą nusikalstamą veiką, tolesnis atitinkamos pareigos nevykdymas suponuoja tyčios atsinaujinimą, tad asmuo nauju laikotarpiu daro naują nusikalstamą veiką, kurią sudaro nors ir analogiškas, bet iš esmės kitas nusikalstamas elgesys. Siekiant išvengti principo *non bis in idem* pažeidimo tokiose bylose, esminę reikšmę turi tinkamas konkrečios trunkamos nusikalstamos veikos laikotarpio nustatymas, nes du kartus už tą patį laikotarpį asmuo negali būti baudžiamas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-68/2009).

Remiantis nurodyta teisine doktrina ir teismų praktika, sprendžiant administracinės atsakomybės klausimą, turėtų būti laikoma, kad atlikus patikrinimą, nustatius pažeidimą (pvz., leidžiamas netinkamai išvalytas nuotekas) ir surašius privalomąjį nurodymą pašalinti šį pažeidimą, pasibaigia trunkamas pažeidimas. Atitinkamai tolesnis pareigos (pvz., į aplinką išleisti tinkamai išvalytas nuotekas) nevykdymas turėtų būti traktuojamas kaip tyčios atsinaujinimas ir naujas trunkamas pažeidimas.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Departamente egzistuojanti „dvigubo nebaudimo“ praktika nesutrukdė 2.3.1 skyriuje minėtų akcinės bendrovės „Vilniaus baldai“ patikrinimų atvejais du kartus taikyti administracinę atsakomybę už tai, kad iš įmonės stacionaraus aplinkos oro taršos šaltinio (kamino) paimtuose oro mėginiuose nustatytas azoto oksidų normatyvo viršijimas ir už tai, kad kūrenimui naudojamose pjuvenose buvo plastiko ir dažytos medienos atliekų drožlių. Tai liudija apie galimai selektyvų *non bis in idem* (*ne du kartus už tą patį*) principo taikymą.

PASIŪLYMAS

Aplinkos apsaugos departamentui:

Atsisakyti praktikos, kai pakartotinių patikrinimų metu nustatėms, kad privalomasis nurodymas neįvykdytas, administracinė nuobauda taikoma tik už privalomojo nurodymo neįvykdymą, ir visais tokiais atvejais administracinę nuobaudą taikyti ir už privalomojo nurodymo neįvykdymą, ir už aplinkos apsaugos ar gamtos išteklių naudojimo reikalavimų nevykdymą, dėl kurio buvo surašytas privalomasis nurodymas.

2.4. Selektiviai taikomas juridinio asmens atsakomybės institutas.

Aplinkos apsaugos įstatyme nustatyta, kad už aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus juridiniams asmenims skiriamos ekonominės sankcijos (Aplinkos įstatymo 36 straipsnis).

Aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai, už kuriuos skiriamos ekonominės sankcijos, nurodyti Aplinkos apsaugos įstatymo 55–128 straipsniuose. Palyginus šiuose straipsniuose įtvirtintas normas ir Administracinių nusižengimų kodekso normas, nustatančias administracinę atsakomybę už aplinkosauginius reikalavimus, matyti, kad nemažos jų dalies dispozicijos yra praktiškai identiškos (kai kurių normų palyginimas pateikiamas 1 priede). Iš to darytina išvada, kad jeigu po ūkio subjekto patikrinimo fizinis asmuo yra traukiamas administracinė atsakomybėn, tai ir juridiniam asmeniui už analogišką veikimą ar neveikimą turi būti taikoma ekonominė sankcija. Išimtys gali būti tik dėl Aplinkos apsaugos įstatymo 55, 57, 76, 93, 94, 107, 109, 112 straipsnių, nes nustatėms šiuose straipsniuose numatytus pažeidimus, prieš skiriant ekonominę sankciją, juridinis asmuo įspėjamas raštu ir jam nustatomas protingas terminas nustatytiems pažeidimams pašalinti, ir tik jeigu per nustatytą terminą pažeidimas nepašalinamas, pradedama bylos dėl ekonominės sankcijos skyrimo teiseną (Aplinkos apsaugos įstatymo 47 straipsnis).

Pagal Departamento pateiktus duomenis, 2019 metais Vilniaus apskrities regione buvo įteiktas 31 rašytinis įspėjimas, o ekonominės sankcijos skirtos 12 kartų. Pažymėtina, kad šie skaičiai keliolika kartų mažesni už fiziniams asmenims surašytų administracinių nusižengimų protokolų skaičių.

Susipažinus su analizuotų patikrinimų medžiaga ir apibendrinus Departamento atstovų paaiškinimus, darytina išvada, kad tokį didelį skirtumą lemia nusistovėjusi ydinga teisės aktų taikymo praktika, pagal kurią po pirmo teisės aktų pažeidimo nustatymo dažniausiai įspėjimai juridiniams asmenims nesurašomi ir ekonominės sankcijos netaikomos. Pavyzdžiui, 2019 m. vasario 21 d. patikrinimo aktu Nr. PA71-5 konstatuota, kad akcinės bendrovės „Vilniaus baldai“ antrajame gamybiniame padalinyje, adresu Šaltupio g. 9B, Vilnius, iš stacionaraus aplinkos oro taršos šaltinio

(kamino) paimtuose oro mėginiuose nustatytas azoto oksidų normatyvo viršijimas ir kad kūrenimui naudojamose pjuvenose buvo plastiko ir dažytos medienos atliekų drožlių. Atsakingam asmeniui buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolas Nr. AM-AAD-ANR_P-356-2019. Ir tik maždaug po aštuonių mėnesių, vėl nustatytus analogiškus pažeidimus (2019 m. spalio 15 d. patikrinimo aktas Nr. PA71-147), nebuvo apsiribota fizinio asmens patraukimu administracinės atsakomybės (2019 m. spalio 24 d. administracinio nusižengimo protokolas Nr. AM-AAD-ANR_P-2937-2019), o bandyta inicijuoti ekonominės sankcijos skyrimą juridiniam asmeniui, t. y. surašytas 2019 m. spalio 24 d. įspėjimas juridiniam asmeniui Nr. V-9.13-J51-3.

Tačiau, taip pat nustatytas atvejis, kai po trečio patikrinimo (įmonės UAB „Ekobazė“ 2019 m. liepos 15 d. patikrinimo aktas Nr. PA71-96) ir antros administracinės nuobaudos fiziniam asmeniui už privalomojo nurodymo neįvykdymą skyrimo (2019 m. rugpjūčio 1 d. administracinių nusižengimų protokolas Nr. AM-AAD-ANR_P-2086-2019) juridinio asmens atsakomybės klausimas nebuvo sprendžiamas.

Atkreiptinas dėmesys, kad nustatytas atvejis, kai ir po pirmą kartą nustatyto aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo juridinis asmuo buvo įspėtas apie numatytas ekonomines sankcijas ir nustatytas terminas pažeidimams pašalinti – 2019 m. balandžio 8 d. įspėjimas juridiniam asmeniui Nr. J47-1 įmonei UAB Atliekų rūšiavimo centras (pažeidimai konstatuoti 2019 m. kovo 15 d. patikrinimo aktu Nr. V-18.5-16PA65-56). Manytina, kad šis atvejis yra išimtis iš bendros praktikos, nes patikrinimas, kaip nurodoma patikrinimo akte, atliktas po Lietuvos Respublikos Seimo nario ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus raštiškų paklausimų.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, darytina išvada, kad esama ekonominių sankcijų taikymo praktika neužtikrina efektyvios ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės bei sudaro palankias sąlygas selektyviai spėti ekonominių sankcijų taikymo būtinumą.

PASIŪLYMAS

Aplinkos apsaugos departamentui:

Formuojant vieningą ekonominių sankcijų taikymo praktiką, užtikrinti, kad už kiekvieną aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą būtų sprendžiamas klausimas dėl ekonominių sankcijų skyrimo teisenos pradėjimo juridiniams asmenims (Aplinkos apsaugos įstatymo nustatytais atvejais juridiniai asmenys įspėjami dėl ekonominių sankcijų taikymo).

2.5. Neužtikrinama pakankama pažeidimų pašalinimo kontrolė.

Vadovaujantis Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 38 punktu, turi būti vykdoma pažeidimų pašalinimo kontrolė, t. y. ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo atlikto patikrinimo, kurio metu nustatyti pažeidimai, turi būti atliktas pakartotinis šio ūkio subjekto patikrinimas, kurio metu nustatoma, ar įvykdytas privalomasis nurodymas.

Kaip nurodė Departamento atstovai, pažeidimų pašalinimo kontrolės vykdymo užtikrinimo priemonė yra kiekviename struktūriniame padalinyje pildomas elektroninės formos patikrinimų žurnalas, kuriame yra grafa, kurioje turi būti nurodoma, kada buvo įvykdytas privalomasis nurodymas.

2019 metų kai kurių ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitose pateikiamų Vilniaus apskrities regiono statistinių duomenų įvertinimas leidžia teigti, kad pažeidimų pašalinimo kontrolės užtikrinimo būdas nėra pakankamai efektyvus. Vilniaus apskrities regione iki 2019 metų liepos pirmos dienos atliktų patikrinimų metu nustatyta apie 140 pažeidimų atvejų. Remiantis Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 38 punktu, iki metų pabaigos šie ūkio subjektai turėjo būti patikrinti dar kartą, tačiau 128 iš jų liko nepatikrinti.

Suprantama, kad dalis pakartotinių patikrinimų nebuvo atlikta dėl objektyvių priežasčių (pvz., pažeidimai pašalinti patikrinimų metu, personalo trūkumas ir pan.), bet dėl pasikartojančių patikrinimų metu nustatytų aplinkybių ir ataskaitose pateikiamų duomenų neatitikimų²³ manytina, kad dalis pakartotinių patikrinimų galimai nebuvo atlikta sąmoningai. Galimybė tyčia neatlikti pakartotinių patikrinimų egzistuoja dėl to, kad patikrinimų žurnaluose ir (ar) ataskaitose nesant informacijos apie tai, kad buvo nustatytas pažeidimas, nėra sudarytos prielaidos veikti pažeidimų pašalinimo kontrolės mechanizmui, nes už veiklos organizavimą ir vidaus kontrolę atsakingi asmenys neturi pagrindo pakartotinio patikrinimo atlikimui.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad dėl pažeidimų pašalinimo kontrolės fragmentiškumo ne tik mažėja jos efektyvumas, bet ir mažinamos vidaus kontrolės galimybės. Todėl manytina, kad efektyviausias būdas mažinti pažeidimų pašalinimo kontrolės fragmentiškumą būtų

²³ Pavyzdžiui:

- UAB „Ekobazė“ 2019 m. vasario 18 d. patikrinimo akte Nr. PA11-2 nurodoma, kad „1. įmonė nesilaiko įrenginių išdėstymo ir atliekų laikymo schemas (pridedama schema, kurioje pažymėtos neatitiktys) pateiktos Atliekų tvarkymo reglamente;“, bet 2019 metų I ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitoje nenurodoma, kad nustatytas pažeidimas.

- UAB „Ecoservice“ 2019 m. liepos 8 d. patikrinimo akte Nr. PA65-141 nurodomo pažeidimo – „3. Pažeistas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999-09-01 įsakymu Nr. 269 patvirtintų Aplinkos apsaugos reikalavimų deginti sausą žolę, nendres, šiaudus bei laukininkystės ir daržininkystės atliekas, įsakymo 3 p. reikalavimai.“ – taip pat nėra 2019 metų III ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitoje.

- UAB „Ekobazė“ 2019 m. rugsėjo 25 d. patikrinimo akte Nr. PA11-66 nurodoma, kad „Pavojingos atliekos laikomos toje pačioje vietoje, kaip ir paskutinio tikrinimo metu, t. y. atviroje teritorijoje, nesupiltos į sandarias pavojingų atliekų ženklavimo etikete pažymėtas talpas“, o 2019 metų III ketvirčio ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitoje nenurodoma, kad nustatytas pažeidimas.

informacinėmis technologijomis ir informacinėmis sistemomis paremta centralizuota patikrinimų ir jų rezultatų apskaita.

Centralizavus patikrinimų ir jų rezultatų apskaitą, būtų išspręsta korupcijos rizikos analizės atlikimo metu nustatyta informacijos tarp struktūrinių padalinių sklaidos problema, kurią iliustruoja šis pavyzdys:

2019 metų kovo ir balandžio mėnesiais Departamento Vilniaus valdybos Šalčininkų aplinkos apsaugos inspekcija atliko du neplaninius UAB „Automika“ patikrinimus (2019 m. kovo 7 d. patikrinimo aktas Nr. PA71-7 ir 2019 m. balandžio 26 d. patikrinimo aktas Nr. PA71-49). Remiantis Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 21³ punktu, „<...> *jeigu, esant numatytam tam tikros veiklos srities ūkio subjekto planiniam patikrinimui, atsiranda būtinybė vykdyti tos pačios veiklos srities patikrinimą neplanine tvarka, planinis patikrinimas neatliekamas.*“ Tačiau tai nesutrukdė Vilniaus valdybos Vilniaus aplinkos apsaugos inspekcijai, tikėtina dėl informacijos apie buvusius patikrinimus neturėjimo, atlikti planinį tos pačios srities patikrinimą (2019 m. liepos 30 d. patikrinimo aktas Nr. PA65-174).

Analogiška situacija konstatuota ir Aplinkos apsaugos departamento Tarnybinių nuobaudų skyrimo komisijos 2019 m. rugsėjo 2 d. motyvuotoje išvadoje „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus 2019-07-01 pažymos Nr. (6)-VDR-1672 „Apie atliktą patikrinimą dėl departamento Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių valdybų Gyvosios gamtos aplinkos apsaugos inspekcijų pareigūnų veiksmų pagal Lietuvos gyvūnų teisių apsaugos organizacijos skundą“ 1 punkto įgyvendinimo“ Nr. (3.0)-VDR-2154, kur nurodoma, kad „<...> *Cirkui (cirkas „Cirkus Francesko Jung“ – autoriaus pastaba) persikėlus iš vieno Lietuvos regiono į kitą patikrinimai Aplinkos apsaugos departamento teritorinėse valdybose pradedami iš naujo, nes faktas, kad Cirkas jau ne kartą yra tikrintas / baustas vienoje teritorinėje valdyboje, kitoje teritorinėje valdyboje nėra žinomas.*“

Taip pat pažymėtina, kad siekiant efektyvinti ūkio subjektų priežiūrą ir kontrolę bei vidaus kontrolės sistemą informacija apie atliktus patikrinimus ir jų rezultatus turėtų būti realiuoju laiku prieinama Aplinkos apsaugos agentūrai. Tokiu būdu būtų eliminuota galimybė vilkinti aplinkosauginiu požiūriu aktualių sprendimų priėmimą ir aktualios informacijos (pvz., lemiančios leidimų galiojimo panaikinimą) nuslėpimą.

PASIŪLYMAI

Aplinkos ministerijai:

Vykdamt koordinavimo veiklą, imtis priemonių (skirti papildomą finansavimą, aprūpinti techninėmis priemonėmis, žmogiškaisiais ištekliais bei pan.), kad naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas būtų centralizuota patikrinimų ir jų rezultatų apskaita, kurios

duomenys realiuoju laiku būtų prieinami visiems Departamento struktūriniais padaliniais ir naudojami patikrinimų planavimui, veiklos rezultatų vertinimui, vidaus kontrolei.

Aplinkos apsaugos departamentui:

Naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas centralizuoti patikrinimų ir jų rezultatų apskaitą, kurios duomenys realiuoju laiku būtų prieinami visiems Departamento struktūriniais padaliniais ir naudojami patikrinimų planavimui, veiklos rezultatų vertinimui, vidaus kontrolei.

Užtikrinti, kad, sukūrus integruotą Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomų duomenų mainų sistemą, centralizuotos patikrinimų ir jų rezultatų apskaitos duomenys realiuoju laiku būtų prieinami Aplinkos apsaugos agentūrai, kuri, remdamasi Departamento informacija apie patikrinimus, be papildomo kreipimosi į jį, galėtų priimti su leidimų ir licencijų išdavimu, pakeitimu ar galiojimo panaikinimu susijusius sprendimus.

2.6. Pasitaiko patikrinimų ir jų įforminimo kokybės trūkumų.

Atliekant korupcijos rizikos analizę ir vertinant darbo praktiką buvo nustatyta reikšmingų aplinkybių nefiksavimo ir netinkamo dokumentų pildymo pavyzdžių:

- Šalčininkų rajono medžiotojų klubo „Merkys“ 2019 m. gegužės 13 d. patikrinimo akte Nr. V-7.7-96 (neplaninis patikrinimas) nurodoma, kad medžiotojų klubas „<...> 2018–2019 metų medžioklės sezono periode sausio – kovo mėn. neatliko medžiojamųjų gyvūnų apskaitos pagal pėdsakus sniege, kaip nurodyta Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių (toliau – Taisyklės) 42¹ punkte.“ Nepaisant to, kad minėtose taisyklėse nustatytos pareigos medžiotojų klubas, kaip nurodoma patikrinimo akte, nevykdė 2018 metų ir 2019 metų sausio – kovo mėnesių sezonais, ši reikšminga aplinkybė nebuvo užfiksuota sausio mėnesį atlikto šio klubo planinio patikrinimo metu (2019 m. sausio 19 d. patikrinimo aktas Nr. V-7.7-6). Analogiška situacija dėl pareigos atlikti medžiojamųjų gyvūnų apskaitą pagal pėdsakus sniege nevykdymo nefiksavimo planinių patikrinimų metu nustatyta ir susipažinus su kitų medžiotojų klubų patikrinimais: medžiotojų klubas „Smauglys“ – planinio 2019 m. kovo 8 d. patikrinimo aktas Nr. V-7.7-23 – pažeidimų nėra, neplaninio 2019 m. gegužės 29 d. patikrinimo aktas Nr. V7.7-138 – klubas neatliko medžiojamųjų gyvūnų apskaitos pagal pėdsakus sniege; medžiotojų klubas „Gava“ – planinio 2019 m. balandžio 8 d. patikrinimo aktas Nr. V-7.7-48 – pažeidimų nėra, neplaninio 2019 m. gegužės 28 d. patikrinimo aktas Nr. V7.7-139 – klubas neatliko medžiojamųjų gyvūnų apskaitos pagal pėdsakus sniege. Iš šių pavyzdžių galima daryti išvadą, kad pirmieji planiniai patikrinimai buvo neišsamūs ir atliekami formaliai.

- Pagal 2019 metų ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitų duomenis, 2019 metais buvo aštuoni UAB Atliekų rūšiavimo centras patikrinimai. Paskutinio patikrinimo metu (2019 m. gruodžio 13 d. patikrinimo aktas Nr. PA65-292) nustatyta daug pažeidimų, kurie, tikėtina, jau

buvo ankstesnių patikrinimų metu ir kurie negalėjo būti nepastebėti ankstesnių patikrinimų metu. Pavyzdžiui: „1. UAB „Atliekų rūšiavimo centras“ nuo 2016 m. vykdo veiklą (statybos ir griovimo atliekų, kitų nepavojingų atliekų (antrinių žaliavų) tvarkymą) per vienerius metus nuo veiklos pradžios neatlikusi aplinkos oro taršos šaltinių ir jų išmetimų teršalų inventorizacijos <...>“; „Taip pat lauko teritorijos danga nėra įrengta taip, kad paviršinės nuotekos nuo jos nepatektų ant šalia esančių teritorijų ir ant jos nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų <...>“ (bet 2019 m. kovo 15 d. patikrinimo akte Nr. V-18.5-16PA65-56 nurodoma, kad „Patikrinimų metu nebuvo nustatyta, kad Įmonės lauko teritorijoje susidariusios paviršinės nuotekos patektų į gretimas teritorijas ar iš gretimų teritorijų paviršinės nuotekos patektų į Įmonės veiklavietę.“; „UAB „Atliekų rūšiavimo centras“ atstovai nepateikė dokumentų, patvirtinančių lauko aikštelės (atliekų tvarkymo įrenginio dalies, kurioje lauke laikomos atliekos) statybos darbų užbaigimą ir atitikimą teisės aktu reikalavimams“; „8. Patikrinimo metu UAB „Atliekų rūšiavimo centras“ vykdė atliekų rūšiavimo bei perdirbimo veiklą ne uždaruose patalpose, t. y. veiklos metu pastato vartai buvo beždaryti, dėl ko dulkės ir kiti oro teršalai galėjo patekti iš patalpų į aplinką (aplinkos orą) <...>“ (o 2019 m. kovo 15 d. patikrinimo akte Nr. V-18.5-16PA65-56 nurodoma: „2019-02-20 ir 2019-02-21 patikrinimų metu nebuvo nustatyta, kad Įmonės vykdomoje atliekų tvarkymo veikloje susidarytų dulkės. Aplinkos oro taršos faktas patikrinimų metu nenustatytas.“). Atsižvelgiant į tai, kad minimus patikrinimus atliko skirtingi Departamento struktūriniai padaliniai, galima daryti išvadą, kad skirtinguose Departamento struktūriniuose padaliniuose formuojama skirtinga praktika, apie tai kas turėtų būti akcentuojama patikrinimų metu. Taip pat galima prielaida, kad dėl nepakankamos vidaus kontrolės patikrinimų metu tyčia nefiksujamos reikšmingos aplinkybės arba patikrinimai tam tikrais atvejais atliekami pernelyg smulkmeniškai.

- 2019 m. balandžio 15 d. administracinio nusižengimo protokolo Nr. AM-AAD-ANR_P-819-2019, kuriuo administracinė atsakomybėn traukiamas UŽDAROSIOS AKCINĖS BENDROVĖS „ŠILĖJA“ darbuotojas, administraciniame nurodyme nurodoma, kad „Už nusižengimą, numatytą ANK 235 straipsnio 1 d., nustatyta: bauda nuo 60 iki 140 EUR“, ir siūloma sumokėti 75 eurų baudą, t. y. administraciniu nurodymu pasiūlyta sumokėti pusę ne minimalios baudos, o maksimalios. 2019 m. vasario 26 d. administracinio nusižengimo protokolo Nr. AM-AAD-ANR_P-356-2019, kuriuo administracinė atsakomybėn traukiamas akcinės bendrovės Vilniaus baldai darbuotojas, administracine nurodyme nurodoma, kad „Už nusižengimą, numatytą ANK 235 straipsnio 4 d., nustatyta: bauda nuo 900 iki 1700 EUR“, ir siūloma sumokėti 300 eurų baudą. Šiuo atveju pasiūlyta sumokėti suma yra mažesnė už nurodytą minimalią baudą. Manytina, kad tokio pobūdžio techninių klaidų ar sąmoningų suklydimų padėtų išvengti efektyviai veikianti vidaus kontrolės sistema.

- UAB Atliekų rūšiavimo centras 2019 m. kovo 15 d. patikrinimo akte Nr. V-18.5-16PA65-56 nurodoma, kad „*Patikrinimo pabaiga: 2019-03-19.*“

Laikytina, kad patikrinimų ir jų formavimo kokybės trūkumų priežastys kai kuriais atvejais gali būti personalo kompetencijos trūkumas bei nepakankama vidaus kontrolė, kuri galėtų ir turėtų padėti identifikuoti tokius atvejus.

PASIŪLYMAI

Aplinkos apsaugos departamentui:

Tobulinant vidaus kontrolės sistemą, nustatyti prievolę tiesioginiams vadovams ir atitikties pareigūnams patikrinti tam tikrą skaičių patikrinimų medžiagų.

Reguliariai tobulinti personalo kvalifikaciją patikrinimų atlikimo ir jų įforminimo srityse.

3. MOTYVUOTOS IŠVADOS

Išanalizavus Aplinkos apsaugos departamento veiklą vykdant ūkio subjektų priežiūrą ir kontrolę bei Departamento vidaus kontrolės veiklą, darytina išvada, kad šiose srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

3.1. Ūkio subjektų rizikos vertinimo sistema nėra pakankamai apsaugota nuo žmogiškojo faktoriaus, dėl to tikrinamų ūkio subjektų planas gali būti sudaromas tendencingai (motyvai išdėstyti 2.1 skyriuje).

3.2. Egzistuojanti galimybė manipuliuoti planuojamų ir atliktų patikrinimų skaičiais, sudaro palankias sąlygas tam, kad aplinkosauginiu požiūriu aktualesni patikrinimai nebūtų atlikti ar dėl išteklių trūkumo atlikti nepakankamai kokybiškai, bei tam, kad tam tikri galintys daryti įtaką planavimo procesui subjektai išvengtų planinių patikrinimų (motyvai išdėstyti 2.1 skyriuje).

3.3. Dėl nesamos Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomų duomenų integracijos, Departamentas Aplinkos apsaugos agentūros valdomą informaciją renka iš jos interneto svetainės kaip eilinis išorės vartotojas, dėl ko nukenčia ne tik patikrinimų planavimo ir jų atlikimo kokybė, bet ir objektyvumas, bei mažinamas vidaus kontrolės efektyvumas (motyvai išdėstyti 2.1 skyriuje).

3.4. Esamas patikrinimų atlikimo reglamentavimas ir praktika neužtikrina, kad patikrinimų rezultatai, tyčia ar dėl neatsargumo, bus užfiksuoti kokybiškai ir objektyviai (motyvai išdėstyti 2.2 ir 2.6 skyriuose).

3.5. Dėl praktikoje pasitaikančio vengimo administracinę atsakomybę traukti juridinių asmenų vadovus ir netinkamo *non bis in idem* (ne du kartus už tą patį) principo taikymo neužtikrinamas atsakomybės neišvengiamumo principo įgyvendinimas (motyvai išdėstyti 2.3 skyriuje).

3.6. Esama juridinio asmens atsakomybės instituto taikymo praktika neužtikrina efektyvios ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės bei kartu su nepakankama vidaus kontrole sudaro palankias sąlygas selektyviai taikyti ekonomines sankcijas (motyvai išdėstyti 2.4 skyriuje).

3.7. Nesant centralizuotos patikrinimų ir jų rezultatų apskaitos, neužtikrinama pakankama pažeidimų pašalinimo kontrolė, informacijos tarp Departamento struktūrinių padalinių sklaida ir efektyvi vidaus kontrolė (motyvai išdėstyti 2.5 skyriuje).

3.8. Nustatyta patikrinimų kokybės ir jų įforminimo tikslumo trūkumų (motyvai išdėstyti 2.6 skyriuje).

4. PASIŪLYMAI

Siekdami mažinti korupcijos riziką analizuotose veiklos srityse, siūlome:

4.1. Aplinkos ministerijai:

4.1.1. Svarstyti galimybę panaikinti Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašą, kad Aplinkos apsaugos departamentas turėtų galimybę savarankiškai ir operatyviai reglamentuoti su ūkio subjektų priežiūra ir kontrole susijusius klausimus.

4.1.2. Nusprendus nepanaikinti Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo, atlikti šiuos jo pakeitimus:

4.1.2.1. nustatyti Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 5 punkte numatyto kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašo sudarymo metodiką;

4.1.2.2. nustatyti aiškia ir nedviprasmišką aplinkosauginiu požiūriu pavojingų objektų sąrašo (Ministerijos ūkio subjektų veiklos patikrinimų reikalavimų aprašo 10.11 papunktyje nustatyto ūkio subjektų atrankos patikrinimams kriterijaus) sudarymo ir nuolatinio atnaujinimo tvarką arba atsisakyti šio kriterijaus;

4.1.2.3. ūkio subjektų atrankos patikrinimams kriterijus papildyti kriterijumi – „juridinio asmens teisinis statusas: „Bankrutuojantis“ arba „Restruktūrizuojamas“;

4.1.2.4. atsisakyti 11.6 papunktyje nustatyto reikalavimo patikrinimų plane nurodyti patikrinimą atliksiančio aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno vardą ir pavardę, o vietoj šios nuostatos įtvirtinti: (i) patikrinimus atliksiančių aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų parinkimo konkrečių objektų tikrinimui kriterijus ir tvarką ir (ii) reikalavimą informaciją apie konkrečius patikrinimus atlikusius aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnus skelbti viešnamose ketvirčių ūkio subjektų patikrinimo rezultatų ataskaitose;

4.1.2.5. Patikrinimo akto formoje nustatyti šias privalomas skiltis: patikrinimo vietoje (patikrinimo veiksmų vietoje atlikimo) data, patikrinimą atliekančio asmens atvykimo į objektą laikas, patikrinimą atliekančio asmens išvykimo iš objekto laikas.

4.1.3. Vykdamas koordinavimo veiklą, imtis priemonių (skirti papildomą finansavimą, aprūpinti techninėmis priemonėmis ir žmogiškaisiais ištekliais bei pan.), kad naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas būtų automatizuota ūkio subjektų rizikos vertinimo sistema.

4.1.4. Užtikrinti, kad Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje ar kitoje viešai prieinamoje vietoje būtų skelbiami visi aplinkos apsaugos srities leidimai (su visomis sąlygomis, priedais ir kt.) ir sudaromos informacijos paieškos galimybės pagal įvairius kriterijus: subjektą, jo

kodą, veiklos adresą, leidimo numerį, leidimo išdavimo ir (ar) panaikinimo datą, veiklos rūšį ir kitus aplinkosauginiu požiūriu aktualius kriterijus.

4.1.5. Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nustatyta tvarka apvarstyti galimybę integruoti Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenis vienoje realiuoju laiku veikiančioje sistemoje, kurioje be kita ko būtų duomenys apie visus aplinkos apsaugos srities leidimus ir licencijas (su visomis sąlygomis, priedais ir kt.) ir Aplinkos apsaugos departamento ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės veiklą.

4.1.6. Tuo atveju, jeigu būtų priimtas sprendimas integruoti Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomus duomenis vienoje realiuoju laiku veikiančioje sistemoje, apsvarstyti galimybę į ją įtraukti ir kitas Aplinkos apsaugos ministerijai pavaldžias įstaigas, o sistemą integruoti su kitais valstybės registrais, duomenų bazėmis ir pan. 4.1.7. Inicijuoti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 15 straipsnio pakeitimą, kad būtų panaikinta 4 punkte numatyta pareigos patikrinimą įforminti dokumentu pernelyg abstrakti išlyga „*jei reikia*“.

4.1.8. Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Aplinkos apsaugos departamentu ir kitomis pavaldžiomis įstaigomis išanalizuoti administracinės atsakomybės taikymo praktiką ir nustatyti, už kuriuos administracinius nusižengimus būtų tikslinga privalomai administracinę atsakomybę traukti ir juridinių asmenų vadovus bei inicijuoti atitinkamų Administracinių nusižengimų kodekso normų pakeitimus.

4.1.9. Vykdamas koordinavimo veiklą, imtis priemonių (skirti papildomą finansavimą, aprūpinti techninėmis priemonėmis, žmogiškaisiais ištekliais bei pan.), kad naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas būtų centralizuota patikrinimų ir jų rezultatų apskaita, kurios duomenys realiuoju laiku būtų prieinami visiems Departamento struktūriniais padaliniais ir naudojami patikrinimų planavimui, veiklos rezultatų vertinimui, vidaus kontrolei.

4.2. Aplinkos apsaugos departamentui:

4.2.1. Jeigu Aplinkos ministerija nuspręs ir įgyvendins 4.1.1 pasiūlymą, Departamento lygmeniu reglamentuojant ūkio subjektų priežiūros ir kontrolės klausimus užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į 4.1.2 pasiūlyme suformuluotus siūlomus reglamentavimo pakeitimus.

4.2.2. Užtikrinti, kad visi Departamento priimti ir dar galiojantys bei naujai priimami norminiai teisės aktai būtų paskelbti Teisės aktų registre²⁴.

4.2.3. Naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas automatizuoti ūkio subjektų rizikos vertinimo sistemą.

4.2.4. Automatizuojant ūkio subjektų rizikos vertinimo sistemą, numatyti papildomus vidaus kontrolės mechanizmus, kurie be kita ko leistų papildomai tikrinti patikrinimų planus ir patikrinimų ataskaitas.

4.2.5. Teisės aktuose nustatyti prievolę visais atvejais patikrinimo vietoje surašyti apžiūros aktą, kuriame būtų tik fiksuojamos patikrinimo metu nustatytos faktinės aplinkybės. Arba nustatyti prievolę kitais būdais patikrinimo vietoje fiksuoti patikrinimo metu nustatytas faktines aplinkybes (pvz., klausimynais ar kt.).

4.2.6. Teisės aktuose nustatyti prievolę (nustatant aiškias ir nedviprasmiškas išimčių sąlygas) visais atvejais patikrinimų metu daryti vaizdo ir garso įrašus.

4.2.7. Formuojant administracinės atsakomybės taikymo praktiką, prioritetą teikti juridinių asmenų vadovų patraukimui administracinėn atsakomybėn.

4.2.8. Atsisakyti praktikos, kai pakartotinių patikrinimų metu nustačius, kad privalomasis nurodymas neįvykdytas, administracinė nuobauda taikoma tik už privalomojo nurodymo neįvykdymą, ir visais tokiais atvejais administracinę nuobaudą taikyti ir už privalomojo nurodymo neįvykdymą, ir už aplinkos apsaugos ar gamtos išteklių naudojimo reikalavimų nevykdymą, dėl kurio buvo surašytas privalomasis nurodymas.

4.2.9. Formuojant vieningą ekonominių sankcijų taikymo praktiką, užtikrinti, kad už kiekvieną aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą būtų sprendžiamas klausimas dėl ekonominių sankcijų skyrimo teisenos pradėjimo juridiniams asmenims (Aplinkos apsaugos įstatymo nustatytais atvejais juridiniai asmenys išpėjami dėl ekonominių sankcijų taikymo).

4.2.10. Naudojant informacines technologijas ir informacines sistemas centralizuoti patikrinimų ir jų rezultatų apskaitą, kurios duomenys realiuoju laiku būtų prieinami visiems Departamento struktūriniams padaliniais ir naudojami patikrinimų planavimui, veiklos rezultatų vertinimui, vidaus kontrolei.

²⁴ Pažymėtina, kad korupcijos rizikos analizės išvados projekto derinimo eigoje Departamentas nurodė (2020 m. birželio 2 dienos el. laiškas), kad šis pasiūlymas jau įgyvendintas. Tačiau 2020 m. birželio 3 d. Teisės aktų registre (e-tar.lt) atlikus paiešką pagal teisės aktą priėmusią įstaigą, t. y. į šią skiltį įrašius „Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos“, rezultatas buvo vienas teisės aktas – Direktoriaus 2020 m. balandžio 30 d. įsakymas Nr. AD1-127 „Dėl privalomųjų nurodymų“.

4.2.11. Užtikrinti, kad, sukūrus integruotą Aplinkos apsaugos departamento ir Aplinkos apsaugos agentūros valdomų duomenų mainų sistemą, centralizuotos patikrinimų ir jų rezultatų apskaitos duomenys realiuoju laiku būtų prieinami Aplinkos apsaugos agentūrai, kuri, remdamasi Departamento informacija apie patikrinimus, be papildomo kreipimosi į jį, galėtų priimti su leidimų ir licencijų išdavimu, pakeitimu ar galiojimo panaikinimu susijusius sprendimus.

4.2.12. Tobulinant vidaus kontrolės sistemą, nustatyti prievolę tiesioginiams vadovams ir atitikties pareigūnams patikrinti tam tikrą skaičių patikrinimų medžiagų.

4.2.13. Reguliariai tobulinti personalo kvalifikaciją patikrinimų atlikimo ir jų įforminimo srityse.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Aplinkos apsaugos įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso normų palyginimas

Aplinkos apsaugos departamento pateiktais duomenimis, 2019 metais juridiniams asmenims Vilniaus apskrities regione ekonominės sankcijos taikytos pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 55 straipsnio 5 dalį, 84 straipsnio 2 dalį, 93 straipsnio 1 ir 4 dalis, 94 straipsnio 5 dalį, 95 straipsnio 1 dalį, 99 straipsnio 1 dalį, 102 straipsnio 5 dalį, 109 straipsnio 4, 6, 12, 17 ir 21 dalis, 110 straipsnio 10 dalį, 123 straipsnio 1 dalį, 126 straipsnio 3 dalį ir 190 straipsnio 17 dalį.

Pateikiamas nurodytų Aplinkos apsaugos įstatymo normų ir analogiškų ANK normų palyginimas.

<i>Aplinkos apsaugos įstatymo norma</i>	<i>Administracinių nusižengimų kodekso norma</i>
<p>55 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už ūkinės ar kitokios veiklos vykdymą, objektų naudojimą neturint taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo ar taršos leidimo arba neįregistravus įrenginio“</p> <p><i>5 dalis:</i> Ūkinės ar kitokios veiklos vykdymas, objektų naudojimas nesilaikant šio straipsnio 1 ar 3 dalyje nurodytame leidime nustatytų sąlygų (išskyrus reikalavimus dėl ūkio subjekto aplinkos monitoringo programos pateikimo kompetentingoms institucijoms teisės aktu nustatyta tvarka, reikalavimus dėl teršalų išmetimo į aplinką viršijant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar taršos leidime nustatytus išmetamų teršalų normatyvus ir reikalavimus dėl vandens išgavimo viršijant taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar taršos leidime nustatytą išgaunamo vandens kiekį) arba nesilaikant įregistruotam įrenginiui nustatytų reikalavimų po rašytinio įspėjimo apie pažeidimą užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt iki šešių šimtų eurų.</p>	<p>235 straipsnio „Ūkinės ar kitokios veiklos objektų statyba ir naudojimas pažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimus“</p> <p><i>4 dalis:</i> 4. Ūkinės ar kitokios veiklos vykdymas, objektų naudojimas neturint Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme ar kituose aplinkos apsaugą ar gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyto leidimo, kai tai numatyta įstatymuose ar kituose teisės aktuose, arba nesilaikant šiame leidime nustatytų sąlygų, arba kai planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyta tvarka neatliktas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas ar atranka dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo arba nepriimtas sprendimas leisti vykdyti planuojamą ūkinę veiklą, arba pažeidžiant teisės aktuose nustatytus aplinkos apsaugos reikalavimus ir normatyvus užtraukia baudą asmenims nuo trijų šimtų iki penkių šimtų šešiasdešimt eurų, juridinių asmenų vadovams – nuo devynių šimtų iki vieno tūkstančio septynių šimtų eurų ir kitiems atsakingiems asmenims –</p>

	<p>nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio vieno šimto penkiasdešimt eurų.</p>
<p>84 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už nepavojingųjų atliekų laikinąjį laikymą, surinkimą, vežimą ir (ar) apdorojimą pažeidžiant atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus“</p> <p><i>2 dalis:</i></p> <p>Nepavojingųjų atliekų kiekio laikinasis laikymas, surinkimas, vežimas ir (ar) apdorojimas pažeidžiant atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus, kai pažeidžiant atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus laikinai laikomas, surenkamas, vežamas ir (ar) apdorojamas 0,5 tonos ir didesnis, bet mažesnis kaip 5 tonų nepavojingųjų atliekų kiekis, užtraukia baudą nuo trijų šimtų iki šešių šimtų eurų.</p>	<p>247 straipsnio „Atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>17 dalis:</i></p> <p>Vieno kubinio metro ar mažesnio negu vienas kubinis metras nepavojingųjų atliekų kiekio laikinasis laikymas, surinkimas, vežimas ir (ar) apdorojimas (įskaitant prekiautojo atliekomis ir tarpininko tokio pobūdžio veiksmus) pažeidžiant atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus užtraukia įspėjimą arba baudą asmenims nuo trisdešimt iki šešiasdešimt eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo devyniasdešimt iki vieno šimto septyniasdešimt eurų.</p> <p><i>21 dalis</i></p> <p>Didesnio negu vienas kubinis metras nepavojingųjų atliekų kiekio laikinasis laikymas, surinkimas, vežimas ir (ar) apdorojimas (įskaitant prekiautojo atliekomis ir tarpininko tokio pobūdžio veiksmus) pažeidžiant atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus užtraukia baudą nuo vieno šimto septyniasdešimt iki vieno tūkstančio vieno šimto septyniasdešimt eurų.</p> <p><i>25 dalis</i></p> <p>Didesnio negu penki kubiniai metrai nepavojingųjų atliekų kiekio laikinasis laikymas, surinkimas, vežimas ir (ar) apdorojimas (įskaitant prekiautojo atliekomis ir tarpininko tokio pobūdžio veiksmus) pažeidžiant atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio keturių šimtų iki trijų tūkstančių eurų.</p>
<p>93 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos vykdymo, atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimų nevykdymą“</p> <p><i>1 dalis:</i></p> <p>Atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos vykdymas nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų po to, kai juridinis asmuo apie pažeidimą buvo įspėtas raštu, užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt</p>	<p>247 straipsnio „Atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>37 dalis:</i></p> <p>37. Atliekų susidarymo ar tvarkymo apskaitos netvarkymas ar netinkamas tvarkymas užtraukia įspėjimą arba baudą nuo dviejų šimtų trisdešimt iki keturių šimtų trisdešimt eurų.</p>

<p>iki trijų šimtų eurų.</p> <p><i>4 dalis:</i> Atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos ataskaitų nepateikimas po to, kai raštu buvo įspėta apie šių dokumentų pateikimo terminus, užtraukia baudą nuo dviejų šimtų penkiasdešimt iki keturių šimtų penkiasdešimt eurų.</p>	<p><i>31 dalis:</i> 31. Atliekų susidarymo ar tvarkymo ataskaitų nepateikimas iki nustatyto termino užtraukia baudą nuo vieno šimto dvidešimt iki dviejų šimtų dvidešimt eurų.</p>
<p>94 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už gaminių (alyvų, apmokestinamųjų gaminių, į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos ir transporto priemonių) tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apskaitos vykdymo, šių gaminių tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apskaitos ir atliekų tvarkymo ataskaitos ir mokesčio už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių atliekomis deklaracijos teikimo reikalavimų nevykdymą“</p> <p><i>5 dalis:</i> Gaminių (alyvų, apmokestinamųjų gaminių, į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos ir transporto priemonių) tiekimo Lietuvos Respublikos vidaus rinkai apskaitos nevykdymas užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio keturių šimtų iki trijų tūkstančių eurų.</p>	<p>249 straipsnio „Elektros ir elektroninės įrangos ir (ar) šios įrangos atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>2 dalis:</i> Elektros ir elektroninės įrangos tiekimo rinkai apskaitos netvarkymas ar netinkamas tvarkymas užtraukia baudą nuo dviejų šimtų trisdešimt iki keturių šimtų trisdešimt eurų.</p> <p>250 straipsnio „Alyvos ir (ar) alyvos atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>3 dalis:</i> Alyvos tiekimo rinkai apskaitos netvarkymas ar netinkamas tvarkymas užtraukia baudą nuo dviejų šimtų trisdešimt iki keturių šimtų trisdešimt eurų.</p> <p>252 straipsnio. „Apmokestinamųjų gaminių ir apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>3 dalis:</i> Apmokestinamųjų gaminių tiekimo rinkai apskaitos netvarkymas arba netinkamas tvarkymas užtraukia baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo dviejų šimtų trisdešimt iki keturių šimtų trisdešimt eurų.</p> <p>255 straipsnio „Transporto priemonių ir eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimas“</p> <p><i>5 dalis:</i> Transporto priemonių tiekimo rinkai apskaitos netvarkymas ar netinkamas tvarkymas užtraukia baudą nuo dviejų šimtų trisdešimt iki keturių šimtų trisdešimt eurų.</p>
<p>93 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos vykdymo, atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos ataskaitų teikimo reikalavimų nevykdymą“</p>	<p>247 straipsnio „Atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų nevykdymas“</p>

<p><i>1 dalis:</i> Atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos vykdymas nesilaikant teisės aktuose nustatytų reikalavimų po to, kai juridinis asmuo apie pažeidimą buvo įspėtas raštu, užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų.</p> <p><i>4 dalis:</i> Atliekų susidarymo ir (ar) tvarkymo apskaitos ataskaitų nepateikimas po to, kai raštu buvo įspėta apie šių dokumentų pateikimo terminus, užtraukia baudą nuo dviejų šimtų penkiasdešimt iki keturių šimtų penkiasdešimt eurų.</p>	<p><i>37 dalis:</i> Atliekų susidarymo ar tvarkymo apskaitos netvarkymas ar netinkamas tvarkymas užtraukia įspėjimą arba baudą nuo dviejų šimtų trisdešimt iki keturių šimtų trisdešimt eurų.</p> <p><i>31 dalis:</i> Atliekų susidarymo ar tvarkymo ataskaitų nepateikimas iki nustatyto termino užtraukia baudą nuo vieno šimto dvidešimt iki dviejų šimtų dvidešimt eurų.</p>
<p>95 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už gaminių (alyvų, apmokestinamųjų gaminių, į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos ir transporto priemonių) ir (ar) pakuočių tiekimą Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neužsiregistravus teisės aktų nustatyta tvarka“</p> <p><i>1 dalis:</i> Gaminių (alyvų, apmokestinamųjų gaminių, į prietaisus ar transporto priemones įmontuotų baterijų ir akumuliatorių, elektros ir elektroninės įrangos ir transporto priemonių) ir (ar) pakuočių tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ar Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka užtraukia baudą nuo septynių šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų eurų.</p>	<p>249 straipsnio „Elektros ir elektroninės įrangos ir (ar) šios įrangos atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>9 dalis:</i> Elektros ir elektroninės įrangos tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade užtraukia įspėjimą arba baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.</p> <p>250 straipsnio „Alyvos ir (ar) alyvos atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>6 dalis:</i> Alyvos tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade užtraukia įspėjimą arba baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.</p> <p>252 straipsnio „Apmokestinamųjų gaminių ir apmokestinamųjų gaminių atliekų tvarkymo reikalavimų nevykdymas“</p> <p><i>1 dalis:</i> Apmokestinamųjų gaminių tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade užtraukia įspėjimą arba baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki aštuonių šimtų penkiasdešimt eurų.</p> <p>255 straipsnio „Transporto priemonių ir eksploatuoti netinkamų transporto“</p>

	<p>priemonių tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimas“ <i>1 dalis:</i> Transporto priemonių tiekimas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir importuotojų registravimo sąvade užtraukia įspėjimą arba baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.</p>
<p>109 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už cheminių medžiagų ir mišinių (preparatų) tvarkymo reikalavimų pažeidimą“ <i>4 dalis:</i> Gaminamų, tiekiamų rinkai, importuojamų, eksportuojamų, platinamų, naudojamų cheminių medžiagų ir mišinių (preparatų) apskaitos reikalavimų pažeidimas po rašytinio įspėjimo užtraukia baudą nuo trijų šimtų iki aštuonių šimtų penkiasdešimt eurų.</p> <p><i>6 dalis:</i> Informacijos apie gaminamas, tiekiamas rinkai, importuojamas, eksportuojamas, platinamas, naudojamas chemines medžiagas ir mišinius (preparatus), jų savybes ir poveikį nepateikimas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, šios informacijos nuslėpimas ir (arba) iškraipymas, Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 nurodytų reikalavimų nustatyta tvarka teikti su prevencinių ir gydymo priemonių nustatymu susijusią informaciją apie tiekiamų rinkai ir dėl poveikio sveikatai arba dėl fizinio poveikio klasifikuojamų kaip pavojingų mišinių (preparatų) cheminę sudėtį po rašytinio įspėjimo nevykdymas užtraukia baudą nuo šešių šimtų iki vieno tūkstančio septynių šimtų eurų.</p>	<p>308 straipsnis „Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo reikalavimų pažeidimas“ <i>4 dalis:</i> 4. Gaminamų, tiekiamų rinkai, importuojamų, eksportuojamų, platinamų, naudojamų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių apskaitos reikalavimų pažeidimas užtraukia įspėjimą arba baudą su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimantiems asmenims ir su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimančių juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki aštuonių šimtų penkiasdešimt eurų.</p> <p><i>5 dalis:</i> 5. Informacijos apie tiekiamas rinkai, gaminamas, importuojamas, eksportuojamas, platinamas, naudojamas chemines medžiagas ir cheminius mišinius, jų savybes ir poveikį nepateikimas įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka, šios informacijos nuslėpimas ir (arba) iškraipymas, Reglamente (EB) Nr. 1272/2008 nurodytų reikalavimų nustatyta tvarka teikti su prevencinių ir gydymo priemonių nustatymu susijusią informaciją apie tiekiamų rinkai ir dėl poveikio sveikatai arba dėl fizinio poveikio klasifikuojamų kaip pavojingų cheminių mišinių cheminę sudėtį nevykdymas užtraukia įspėjimą arba baudą su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimantiems asmenims ir su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimančių juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.</p>

12 dalis:

Saugos duomenų lapų sudarymo ir (arba) jų teikimo reikalavimų nesilaikymas po rašytinio įspėjimo užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt iki keturių šimtų penkiasdešimt eurų.

17 dalis:

Cheminių medžiagų, atskirų ir esančių mišinių (preparatų) sudėtyje ar gaminiuose, taip pat mišinių (preparatų), sprogiųjų medžiagų ar mišinių (preparatų) turinčių gaminių klasifikavimo, pavojingų cheminių medžiagų ir mišinių (preparatų), sprogmenų klasei priskiriamų gaminių pakavimo ir (arba) ženklinimo reikalavimų (įskaitant klasifikacijos peržiūros, etiketėse pateikiamos informacijos atnaujinimo reikalavimus) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 pažeidimas užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio keturių šimtų iki trijų tūkstančių eurų.

21 dalis:

Draudimo gaminti ir (arba) tiekti rinkai chemines medžiagas, atskiras ir esančias mišinių (preparatų) sudėtyje ar gaminiuose, kai jos nustatyta tvarka neįregistruotos, pažeidimas užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio keturių šimtų iki trijų tūkstančių eurų.

10 dalis:

10. Saugos duomenų lapų sudarymo ir (arba) jų teikimo reikalavimų nesilaikymas užtraukia baudą su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimantiems asmenims ir su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimančių juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio keturių šimtų penkiasdešimt eurų.

15 dalis:

15. Cheminių medžiagų, atskirų ir esančių cheminių mišinių ar gaminių sudėtyje, taip pat cheminių mišinių, sprogiųjų cheminių medžiagų ar cheminių mišinių turinčių gaminių klasifikavimo, pavojingųjų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių, sprogmenų klasei priskiriamų gaminių pakavimo ir (arba) ženklinimo reikalavimų (įskaitant klasifikacijos peržiūros, etiketėse pateikiamos informacijos atnaujinimo reikalavimus) pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 pažeidimas, draudimo tiekti rinkai pavojingąją cheminę medžiagą ir (ar) cheminį mišinį ar sprogmenų klasei priskiriamą gaminį, kai jie nustatyta tvarka nėra suklasifikuoti, paženklinėti ir (ar) supakuoti, pažeidimas užtraukia baudą su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimantiems asmenims ir su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimančių juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo trijų šimtų keturiasdešimt iki keturių tūkstančių trijų šimtų eurų.

18 dalis:

18. Draudimo gaminti ir (arba) tiekti rinkai chemines medžiagas, atskiras ir esančias cheminių mišinių ar gaminių sudėtyje, kai jos nustatyta tvarka neįregistruotos, pažeidimas užtraukia baudą su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimantiems asmenims ir su cheminių medžiagų tvarkymu susijusia veikla užsiimančių juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo penkių šimtų iki dviejų tūkstančių keturių šimtų eurų.

<p>110 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už ozono sluoksnį ardančių medžiagų, įrangos ir produktų, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikla nuo jų priklauso, tvarkymo reikalavimų pažeidimą“</p> <p><i>10 dalis:</i> Informacijos apie ozono sluoksnį ardančių medžiagų, įrangos ir produktų, kuriuose yra šių medžiagų arba kurių veikimas priklauso nuo šių medžiagų, importą, eksportą, įvežimą į Lietuvos Respublikos teritoriją, išvežimą iš Lietuvos Respublikos teritorijos, sunaikinimą, apie ozono sluoksnį ardančių medžiagų naudojimą, surinkimą iš įrangos ar produktų, recirkuliaciją, regeneraciją, apie eksploatuojamą ar disponuojamą įrangą, įrangos pirkimą, pardavimą, kitokį perleidimą kitai įmonei, ozono sluoksnį ardančių medžiagų įrangoje keitimą kitomis medžiagomis, įrangos išmontavimą nepateikimas Europos Sąjungos ir (arba) Lietuvos Respublikos institucijoms teisės aktų nustatyta tvarka, šios informacijos nuslėpimas ir (arba) iškraipymas užtraukia baudą nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio dviejų šimtų eurų.</p>	<p>310 straipsnio „Ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir jų mišinių, įrangos ir produktų, kuriuose yra ozono sluoksnį ardančių medžiagų ar mišinių arba kurių veikla nuo jų priklauso, tvarkymo reikalavimų pažeidimas“</p> <p><i>10 dalis:</i> Informacijos apie ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir jų mišinių, įrangos ir produktų, kuriuose yra šių medžiagų ar jų mišinių arba kurių veikimas nuo šių medžiagų priklauso, importą, eksportą, įvežimą į Lietuvos Respublikos teritoriją, išvežimą iš Lietuvos Respublikos teritorijos, sunaikinimą, apie ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir jų mišinių naudojimą, surinkimą iš įrangos ar produktų, recirkuliaciją, regeneraciją, apie eksploatuojamą ar disponuojamą įrangą, įrangos pirkimą, pardavimą, kitokį perleidimą kitai įmonei, ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir jų mišinių įrangoje keitimą kitomis medžiagomis, įrangos išmontavimą nepateikimas Europos Sąjungos ir (arba) Lietuvos Respublikos institucijoms teisės aktų nustatyta tvarka, šios informacijos nuslėpimas ir (arba) iškraipymas užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų.</p>
<p>123 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už paviršinių vandens telkinių apsaugos reikalavimų pažeidimą“</p> <p><i>1 dalis:</i> Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir (ar) pakrančių apsaugos juostų apsaugos ir naudojimo reikalavimų pažeidimas užtraukia baudą nuo vieno šimto penkiasdešimt iki šešių šimtų eurų.</p>	<p>264 straipsnio „Vandens apsaugos reikalavimų pažeidimas“</p> <p><i>1 dalis:</i> Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ar pakrančių apsaugos juostų apsaugos ir naudojimo režimo pažeidimas užtraukia įspėjimą arba baudą asmenims nuo trisdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo devyniasdešimt iki dviejų šimtų devyniasdešimt eurų.</p>
<p>126 straipsnio „Juridinių asmenų atsakomybė už privalomojo nurodymo neįvykdymą“</p> <p><i>3 dalis:</i> Neįvykdymas laiku ar aiškiai aplaidus įvykdymas reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme, kuris buvo duotas trunkamojo aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimo atveju ir kuriame nustatomas terminas jį nutraukti, arba</p>	<p>317 straipsnio „Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme nustatytų reikalavimų neįvykdymas“</p> <p><i>1 dalis:</i> Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme nustatytų reikalavimų neįvykdymas laiku užtraukia baudą asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo trijų šimtų iki penkių šimtų aštuoniasdešimt eurų.</p>

neįvykdymas laiku ar aiškiai aplaidus įvykdymas reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūno duotame privalomajame nurodyme, kuris buvo duotas nustatant terminą pašalinti pažeidimo priežastis, užtraukia baudą nuo vieno tūkstančio dviejų šimtų iki trijų tūkstančių eurų.	
---	--

NAUDOTŲ IR ANALIZUOTŲ TEISĖS AKTŲ IR DOKUMENTŲ SĄRAŠAS

I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI

1. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas.
2. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas.
5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas.

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA

1. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas.
2. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymas.
4. Aplinkos ministro 2002 m. spalio 11 d. įsakymas Nr. 539 „Dėl potencialiai pavojingų objektų sąrašo“.
5. Aplinkos ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. D1-207 „Dėl potencialiai pavojingų objektų sąrašo“.
6. Aplinkos ministro 2008 m. gruodžio 1 d. įsakymas Nr. D1-647 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. spalio 11 d. įsakymo Nr. 539 „Dėl potencialiai pavojingų objektų sąrašo“ pakeitimo“.
7. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų aprašas, patvirtintas aplinkos ministro 2011 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. D1-145.
8. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-528.
9. Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259.
10. Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos

ministro 2014 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. D1-835 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. birželio 13 d. įsakymo Nr. 506 redakcija).

11. Kriterijų, pagal kuriuos pažeidimai priskiriami mažareikšmiams, nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas aplinkos ministro 2015 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. D1-322.

12. Juridinių asmenų padarytų aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų protokolų, nutarimų ir kitų dokumentų surašymo bei pažeidimų bylų tvarkymo taisyklės, patvirtintos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. D1-813.

13. Aplinkos ministro 2017 m. gegužės 11 d. įsakymas Nr. D1-393 „Dėl aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės dokumentų formų patvirtinimo“.

14. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbuotojų adaptacijos tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. AD1-86.

15. Departamento direktoriaus 2018 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. AD1-58 „Dėl pasyvaus budėjimo namuose organizavimo ir apmokėjimo“.

16. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbo reglamentas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2018 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. AD1-60.

17. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklės, patvirtintos Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2018 m. liepos 12 d. įsakymu Nr. AD1-64.

18. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos Departamento direktoriaus 2018 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. AD1-70.

19. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių pareigūnų išvykų (reidų) organizavimo instrukcija, patvirtinta Departamento direktoriaus 2018 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. AD1-81.

20. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos dokumentų valdymo procedūrų tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. AD1-97.

21. Departamento direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 28 d. įsakymas Nr. AD1-99 „Dėl juridinių asmenų padarytų aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų ekonominių sankcijų taikymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos nustatymo“.

22. Departamento direktoriaus 2018 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. AD1-118 „Dėl atsakingo asmens skyrimo už darbuotojų pateiktų privačių interesų deklaracijų duomenų kontrolę“.

23. Departamento direktoriaus 2018 m. spalio 22 d. įsakymas Nr. AD1-150 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. liepos 5 d. įsakymo Nr. AD1-58 „Dėl pasyvaus budėjimo namuose organizavimo ir apmokėjimo“ pakeitimo“.

24. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos tarnybinės veiklos patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2018 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. AD1-168.

25. Elgesio su dovanomis principų taikymo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbuotojams rekomendacijos, patvirtintos Departamento direktoriaus 2018 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. AD1-172.

26. Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai nereikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų ar taršos leidimų, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. AD1-194.

27. Ūkio subjektų, vykdančių ūkinę veiklą, kuriai reikia gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus ar taršos leidimus, vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. AD1-194.

28. Departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. AD1-199 „Dėl aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos organizavimo“.

29. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos organizavimo instrukcija, patvirtinta Departamento direktoriaus 2018 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. AD1-199.

30. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų patikrinimų programa, patvirtinta Departamento direktoriaus 2019 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. 33.

31. Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2019 m. vasario 13 d. įsakymas Nr. AD1-34 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų plano patvirtinimo“.

32. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – Departamentas) 2019 metų korupcijos prevencijos priemonių planas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. AD1-49.

33. Departamento direktoriaus 2019 m. balandžio 8 d. įsakymas Nr. AD1-77 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. spalio 22 d. įsakymo Nr. AD1-150 „Dėl pasyvaus budėjimo namuose organizavimo ir apmokėjimo tvarkos“ pakeitimo.

34. Departamento direktoriaus 2019 m. balandžio 15 d. įsakymas Nr. AD1-82 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 28 d.

įsakymo Nr. AD1-99 „Dėl juridinių asmenų padarytų aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų ekonominių sankcijų taikymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos nustatymo“ pakeitimo“.

35. Viešųjų ir privačių interesų derinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. AD1-90.

36. Ūkio subjektų veiklos patikrinimų vykdant rotaciją Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarka, patvirtinta Departamento direktoriaus 2019 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. AD1-91.

37. Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 14 įsakymas Nr. AD1-156 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų plano pakeitimo“.

38. Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymas Nr. AD1-223 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų plano pakeitimo“.

39. Departamento direktoriaus 2019 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. AD1-258 „Dėl darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo“.

40. Departamento direktoriaus 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. AD1-262 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. AD1-91 „Dėl ūkio subjektų veiklos patikrinimų vykdant rotaciją Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo.

41. Departamento direktoriaus 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. AD1-261 „Dėl gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos organizavimo“.

42. Gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos organizavimo instrukcija, patvirtinta Departamento direktoriaus 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. AD1-261.

43. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklės, patvirtintos Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. AD1-1.

44. Departamento direktoriaus 2020 m. sausio 13 d. įsakymas Nr. AD1-41 „Dėl ūkio subjektų vykdomos ūkinės veiklos keliamos rizikos aplinkai vertinimo tvarkos aprašų pakeitimo“.

45. Kriterijų, pagal kuriuos pažeidimai priskiriami mažareikšmiams, nustatymo tvarkos aprašo įgyvendinimo tvarka, patvirtinta Departamento direktoriaus 2020 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. AD1-30.

46. Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020 m. vasario 26 d. įsakymas Nr. AD1-57 „Dėl apžiūros aktų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę pildymo“.

47. Aplinkos apsaugos departamento Tarybinių nuobaudų skyrimo komisijos 2019 m. rugsėjo 2 d. motyvuota išvada „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus 2019-07-01 pažymos Nr. (6)-VDR-1672 „Apie atliktą patikrinimą dėl departamento Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių valdybų Gyvosios gamtos aplinkos apsaugos inspekcijų pareigūnų veiksmų pagal Lietuvos gyvūnų teisių apsaugos organizacijos skundą“ 1 punkto įgyvendinimo“ Nr. (3.0)-VDR-2154.

48. 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas, patvirtintas Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2019 m. vasario 13 d. įsakymu Nr. AD1-34.

49. 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 14 įsakymu Nr. AD1-156.

50. 2019 metų ūkio subjektų patikrinimų planas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2019 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. AD1-223.

51. 2019 m. I ketvirčio ūkio subjektų patikrinimų ataskaita.

52. 2019 m. II ketvirčio ūkio subjektų patikrinimų ataskaita.

53. 2019 m. III ketvirčio ūkio subjektų patikrinimų ataskaita.

54. 2019 m. IV ketvirčio ūkio subjektų patikrinimų ataskaita.

55. Toliau nurodomų ūkio subjektų 2019 metų patikrinimų medžiaga (patikrinimo aktai, privalomieji nurodymai, administracinių nusižengimų protokolai, subjektų paaiškinimai ir kt.): "Laumartis", MB, Akcinė bendrovė „Vilniaus baldai“, akcinė bendrovė „Vilniaus paukštynas“, Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Trakų skyriaus Aukštadvario medžiotojų būrelis, Lietuvos Medžiotojų ir Žvejų Draugijos Trakų skyriaus Trakų miesto medžiotojų būrelis, MAXIMA LT, UAB, MEDŽIOTOJŲ KLUBAS „MEDEINĖ“, Slavomir Tabero, UAB „ARMPLAST“, UAB „Automika“, UAB „Autoprada“, UAB „Autoprada“, UAB „Ecoservice“, UAB „Ekobazė“, UAB „Jusada Plus“, UAB „Norkada“, UAB „Optonas“, UAB Atliekų rūšiavimo centras, UAB RetroPlast, UAB VILNIAUS BETONO DEMONTAVIMO TECHNIKA, Uždaroji akcinė bendrovė „Joniškio agrochemija“, Uždaroji akcinė bendrovė „CESTOS MAISTAS“, Uždaroji akcinė bendrovė „EMP recycling“, Uždaroji akcinė bendrovė „LITERNA“, Uždaroji akcinė bendrovė „MALTOSA“, Uždaroji akcinė bendrovė „ŠATRUVA“, Uždaroji akcinė bendrovė „TADMAKSAS“, Uždaroji akcinė bendrovė „TADMAKSAS“, Uždaroji akcinė bendrovė „VĖJINĖ“, Valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija, Viešojo įstaiga Užstato sistemos administratorius.

56. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-68/2009.
